

világi örömeinek, egy 80 éves nagynénjével Páris külvárosainak egyikébe vonult vissza, s néhány évig lezkeadással tartotta fenn magát. Tanított, hogy tanulhasson.

Irói pályára eleinte nem is gondolt. S ha igaz, mit talán csak adomának lehet tartani, írói dicsvágyat először az ébresztett benne, hogy egy híres és szép színésznőt egy író karján látott bizalmasan sétálni s hasonló szerencséhez jutni maga is azt az utat, t. i. az írói pályát vélte a legegyszerűsebbnek; — így lett íróvá, és pedig — mi volna természetesebb: szinkritikussá. Ezt csak előkészületnek vélte az íróskrára; de ötven éves írói pályája megmutatta, hogy ösztöne jó volt s tulajdonképi szakmáját eltalálta első lépésével is.

Igaz, hogy a szinkritika akkor nem volt az, a mivé ő később tette: valódi hatalmasság, az írók és a közönség féltetlen hiteli orákuluma. A Journal des Debats főszerkesztője meghívta a fiatal író lapjához; de ez nem a politikai cikkek terét választotta, hanem a vonal alatt kért szerény helyet magának, hogy tárczáiról lehessen. Pár év óta már a Figaróban írta kritikáit; most a lapok legtekintélyesebbikébe, a Debats-ba vihette át azokat. Nemsokára azonban nem ő kölcsönzött a nagy lapról tekintélyt kritikáinak, hanem ezek gyarapították amazét. Negyven éven át nem adatott elő Páris első színházaiban darab, melyet Jules Janin végig ne nézett s a Debats hasábjain meg ne ítélt volna. Kritikáiban nem állított föl merev elveket; kidolgozott elméletekből nem indult ki; ítéletei első tekintetre önkényeseknek s mindig egyénieknek tetszettek; mert ítéleteiben egyedül csak izlésből indult ki s ennél felsőbb törvényt nem ismert. De izlése finom és biztos volt, s azért ítéletei alaposabbak a merev szabályok és hangzatos elméletek embereiénél. Minden első előadásakor egész kör gyült körülé páholyában, az irodalom első embereiből, kik kíváncsian s mohón lesték a kritika fejlődésének ítéletét. A közönség, melyre a pillanat benyomásai hatnak, de mely állandó ítéletét csak mások szava után tud formálni magának, a másnapit várta, hogy megtudja a Jules Janin irányadó ítéletét. S a fiatal író, a ki talán első kísérletét tette, melytől jövője függött, vagy talán első sikere után a másodikat akarta kivívni, hogy állandósítsa azt: remegve várta az izlés királyának szentesítését.

S Jules Janin, a mi talán a legnagyobb dicsőretére válik, ily irodalmi hatalom birtokában nem élt vissza azzal. A könyvnyiség nem csábította felületességére. A tárczai csevegés alakja a legmélyebb eszméket, a legkomolyabb igazságokat is megbirta nála. S a mi több, nem volt szeszélyes. Nem ítélt, korlátlan hatalma tudatában, igazságtalanul. Nem sujtotta le a kivel nem érzett rokonszenvet, s a mi legkritikább a hatalmas kritikuskokban: inkább bátorító mint elijesztő befolyást gyakorolt s a gyengébbeket támogatta, és csak az erősebb tehetségek iránt volt egészen szigorú.

A Debatsban megjelent szinkritikái több évtizedes ciklusát, változatva, könyvben is kiadta »Histoire dramatique et littéraire« (»Dramái és irodalom-történet«) cím alatt. E mű — a két szellem óriási különbsége dacára — a Lessing »Dramaturgische Blätter« című hasonló czélú s eredetű munkájához hasonlítható. A leg-

ujabb francia drámai irodalom képe, mint világos tükörben, van meg benne, s a legtisztábban látó szem nézéspontjaiból megvilágítva.

Janin kezdetől fogva a francia romantikusok épen akkor föllépő iskolájához szegődött, s ez iskola nem kevesebbet köszön az ő kritikái, mint a Hugo Viktor, Dumas, Musset, stb. teremő működésének. Mikor még annyi megtámadója volt az új iránynak, benne határozott, ékesen szóló és hatalmas védőre talált. Saromatika diadalával lépést tartott az ő tekintélyének növekedése is, a ki azokat nem csak megjósolta, hanem első is segítette. Kortársai közt nem volt senki, a ki őt ne tisztelte s érdemeit el ne ismerte és iránta rokonszenvét ne nyilvánította volna. Lamartine mindig egy említette mint az irodalom egyik tisztelőre legméltóbb alakját; Hugo szép költeményben örökítette barátságukat; Beranger nem titkolta, hogy szellemének kifogyhatatlan gazdagságát irigylő, stb.

Dráma-bírói működése Janinnek, bár kétségkívül a legfontosabb, korántsem meríti ki egész irodalmi munkásságát. Ő Debats-beli tárczáival, nemcsak a könyvnyel és kellemes, de mégis alapos kritikát, hanem általában a tulajdonképi tárcza-irodalmat teremtette meg. Műfajt (genre-t) teremtett, a nélkül hogy iskolát alkotott volna: mert bár utánzóik voltak, de követője nem tudott lenni senki. Tárczái ismét bebizonyították a Buffon régi mondasának igazságát, hogy »a stylus az ember« — a Jules Janin egész jelleme, egyénisége, szellemének gyöngédsége s ereje, könnyűsége s mélysége, utánozhatatlanul és elérhetetlenül tükröződött vissza azokban. Tárczái, összefoglalva, a párisi irodalmi és társadalmi élet legszemlésebb és legműveletesebb története.

Önálló munkái közt is nem egy van, mely méltó írójához s mely nevet szerzett volna neki, ha tárczái még nagyobbab nem szereztek volna.

Első önálló műve a »L'âne mort et la femme guillotiné« (»A döglött szamár s a lefejezett asszony«) szeszélyes terméke a romantikai iskolának. »Barnave« történeti regény a nagy francia forradalomból, határozott s czélzatos iránynyal az Orleans hercegek ellen. De Lajos Fülöp, a ki eszes ellenségeit inkább megnyerni, mint elkeseríteni szerette, a »Barnave« íróját is meg tudta nyerni magának s uralkodó házának; sőt politikájának is, a mit Pyat Félix, Janin fiatalkori barátja s elvtársa ugyancsak élesen szemére is vetett, a miből sajtópör is támadt. Janin nem sokat törődött a politikával s ismét csak visszavert a kritikához. »A toulousei apáca«, »Normandia történelmi emlékei s festői pontjai«, »A kereszt-ut«, stb. egyenként s összesen oly művek, melyek írójuknak magukban is nevezetes helyet biztosítottak volna az irodalomban, de nem is vetettek homályt a kritika által szerzett babéraira.

Vége is nem ezek, hanem dráma-kritikái szereztek meg neki a hivatalos halhatatlanságot is, az akadémiai széket. Bár nagyon későn, csak öreg korában juthatott e tisztességhez, mikor már szüksége sem volt rá s élvezni sem tudta.

Utóbbi éveiben sokat betegeskedett; de csak fél éve, hogy letette a tollat, mint elagott király az uralkodó páleját, mely-

lyel millióknak parancsolt; mint karmester az üteny-botot, melylyel hallgatósága lelkébe bevarázsolta a dallamot és összehangot. Fiatalkorában sokat utazott volt, de azóta alig hagyta el Párist, kivéve nyaranta, ha közel fekvő szép s izléses nyaralójában időzött. Ott is halt meg. Sirjába az a nagy részvét kísérte, melylyel Páris sohasem fukar kitűnőségei iránt. Jules Janin azzal szokta kifejezni, ha valakit nagy kitűnőségnek tartott: »mily szép temetése lett«. Ő is elnyerte a kitűnőség e bélyegét. S meg is érdemelte. Sirjánál ott volt egész Páris s jeles szónokok tartottak dicsbeszédeteket.

Emlékét műveinek nem annyira anyaga, mely napi érdekű dolgokhoz van kötve, mint szelleme: izlése és irányja fogja föntartani. S emléket megőrizni segitend gyönyörű könyvtára is, melyet szülővárosának St-Etienne-nek hagyományozott. Egész életében szerette a könyveket, a szép kiadásokat, a diszkötéseket s az emlékpéldányokat. Ez volt legnagyobb fényűzése. Az új irodalom minden valamire való terméke megvolt neki s mind diszkadásokban; sok a szerzőktől magoktól. Mindenikhez a szerzőnek egy-egy sajátkezi levelét is mellékelte, ugy hogy könyvtára mint autograf-gyűjtemény is rendkívül becses. Szülővárosa valódi kinceset nyert benne. — á — r —

ÖNGYILKOS SIR-HANGJA.

„Mért jársz zokogni sirhantom fölé?
Csak önszék hullat itten könyveket;
Örömben nem, csak bánatában jó
Föl-fölkeresni a feledteket.

„Miert zokognál elhunytom fölött?
En már kisenvedem az életet.
S nem dőre, hogy még újra kezdje azt,
Ki töle egyszer búcsút vehetett!

„Inkább zokogj ten-gyávaságonon,
Mely roskadoz az életűl alatt.
És társakul a sors csapásiban
Föltámasztgatná a halottakat!

„Ne háborítsd hát sirom álmaid,
Vagy tán irigyled est jutalmamul?
Ha sok: magadnak érdemeld ki azt,
Ha meg kevés: hagyj csonkítatlanul!”

(1863.)

Horváth Boldizsár.

VÁLASZ.

Ne hídd, hogy irigylem nyugalmadat
S felkölni vágylak sírod álmiból.
Ne hídd! inkább azért siratlak én:
Hogy még a sir mélyén se' nyugathol.

Még ott is marcsangolja szivedet
A gyűlölet, mely annyit tépte itt;
Magaddal vitted a zord hant alá
Az élet átkát és gyötrelmeit.

Még fel-felnyög a sir mélyéről is
Tépett kedélyed, búslut haragod:
S a tört, melyet tenszívde verél,
Ott lent is újra meg-megforgatod.

Mért irigylemél tövis-ágyadat?
Jó ágyat nem vet, csak a szeretet.
Itt küzdve is; hiszek jobb létet én,
Ki ott se' nyugoszol: szánlak tégedet.

(1867.)

Sz. K.

Régibb magyar írók esarnoka.

Ez írói sorozatban néhány magyar író szándékozunk bemutatni, főként a régiebbek közül, rövid életrajzukban és fő műveikben. Ki volt az egyén; hogyan és miben hozta nyilatkozatra lelkét, benső tartalmát; mit és mennyit adott fajunk szellemi fejlődéséhez. Inkább azon írókat fogjuk sorba venni, kiknek műveire, s talán még nevére is, a mai közönség alig emlékszik, jóllehet az a név egy nemesen, munkásan töltött életet jelez; jóllehet azokban a művekben sok becses van, nemcsak irodalomtörténeti szempontból, mely a műveket főként saját korukban méltatja, hanem a mostani fejlettség szempontjából is. Magyar írónak úgyis, szinte napjainkig, valami bő jutalmat nem adott a nemzet; elég, ha műveiket elolvasták; annyit megérdemelnek tőlünk a mult harcsoái is, hogy legalább neveiket emlékezetben tartassuk s tudjunk róla valamit, hogy mi volt az, a mit előttük legtisztább részében nekünk adtak. Időszaki sorrendet sem tartunk e képek elősorolásában; egyaránt a mult alakjairól lesz szó; mindenik egy egész; az olvasó elhelyezheti őket kellő sorban.

I.

Zágoni Mikes Kelemen.

1690—1762.

Ez is egy élet volt, egy egész élet. Nem szenvedések nélkül, nem öröm nélkül; a mint ezek a kitisztult emberi lélekben örökké pótolják egymást, egymásnak követelményei, kiegyensúlyozói. Hetvenkét esztendő, itt a földön eltöltve, elég nagy áldás istentől: elég nagy teher, ha a férfiú lelkével viseljük azt. S ha még ebből a hetvenkettőből, melyet a régi bölcs minden egyből földi életkel, csak bujdosásnak nevez, az első tizenhét híján a többi mind kétszeres bujdosás volt, eltöltve vándorlás, reménykedés, aggodalom és lemondás közt, majd Lengyelországban, majd Párisban, Konstantinápolyban, Rodostóban, mignem a sir megadta az utolsó és egyetlen pihenést: valóban Mikes életét elég hosszúnak nevezhetjük. És mégis, ennek az embernek nem volt hosszú az élet; ennek az embernek földi vándorlása nem volt örömtelen. Szünetekben megtört és kitisztult szívében az életörömmel annyi csirája, a boldogság iránt akkora fogékonyság lakozék, mely elég lett volna még egyszer olyan hosszú élethez, mint az övé. S egészben tekintve, mi, Mikes életét valóban szerencsés, boldog életnek tartjuk. Csupán reá, magára nézve, talán lehetett volna boldogabb is. Ha soha Rákóczi udvarába nem került, hanem mint nemes ifjú, hivatal vagy életmód után néz, jókor élettársat választ magának, kit szíve szerint szeret; teremt maga körül boldog családi kört, a mire Mikes szíve — úgy látszik — eléggé képesítve vala, s Erdély szép földjét még csak annyira sem hagyja el, hogy a Királyhágón keresztül jőjjön. Ez az élet talán boldogabb lett volna, főként a képzelet előtt. De ha a szerencsés élet mértékívét az teszszük, hogy az egyén minél magasabb és szélesebb körben, s minél maradandóbb formában hozza kifejlésre mindazt, a mi benne jó és isteni; ha egyszer tudjuk és megértjük azt, hogy a szenvedések, ha azoknál szívünk erősebb, csak az élet boldogságát növelik, s az, a miért az embernek imádkoznia kell, nem a szenvedések

kimaradása, hanem csak az, hogy a szenvedéseket elbirhassuk: akkor Mikes életét így a hogy lefolyt sokkal szerencsésebbnek nevezhetjük, mint a milyen más formában lehetett volna. Mert a keresztség nem azért adatott a világnak, hogy azt boldogtalanabbá, hanem hogy boldogabbá tegye; s Krisztus mély szívének szenvedéseitől csak az fél, ki azokat soha nem próbálta, s ki a világ rövidlátó szemével nézve, soha sem lát a felszínen túl. Még egyszer mondjuk: a szenvedések megérdemlik, hogy imádkozzunk érettök, ha életünket becsessé akarjuk tenni; s oda neveljük az embert, hogy azokat ne elkerülje, hanem belőlök sokat elbirhasson.

Mind Ezeket Mikes Kelemen élete jutatta eszünkbe, s az a két füzetnyi könyv, mely »Mikes Kelemen törökországi levelei« cím alatt előtűnk van. Azon kérdés vitásába, hogy vajjon ezen levelek valóssággal levelekül voltak-e írva, s elküldve valakihez, kit a megszólítás »kedves némennek« nevez, vagy pedig az egész levél-alak csak fölvet forma, hogy az író naplójának és jegyzeteinek tartalmát érdekesebbé, magát olvasatósabbá tegye: nem bocsátkozunk. Előttünk igen másdrangu kérdés az egész, s csak annyiban érdekes, a mennyiben az Mikes szívét érdekl, hogy valóssággal volt-e egy szeretett, élő lélek, kivel Kelemen saját lelkének tartalmát, örömet, buját, enyelgéseit megosztá, s kinek enyelve írja:

Mert kevéssel kedet ha inkább szeretném,
Nénomségét néha el is felejtém — :

vagy pedig ez a kedves beszélgető társ is csak Mikes képzeletében létezett, valami olyanféle ohajtás alakjában, hogy de jó volna, ha volna! S valóban, mi egynél több ok folytán, melyeket részint a levelek tartalma, részint a viszonyok nyujtanak, hajlandók vagyunk a szeretett lény létezését levonni Mikes boldogságából, de a miből még azért marad neki elég.

S mielőtt tovább mennénk, nem nyomhatjuk el azon ohajtásunkat, hogy szeretnők Mikes arcképeit látni, szemébe nézni akár a 17 éves Mikesnek, akár a 70 évesnek; szeretnők látni e szemekben az ifjúság csillogó tüzeit, az aggkorszeli lemondását; látni az ajkak metszetét s a barázdákat a homlokon és arcon kétfélfől. Talán ugy sem szeretnők jobban, de alakja elevenebben kíválnék előttünk, mint így, a holt betűkből. Azonban ez ohajtásunk teljesítéséről le kell mondanunk. Mikes Kelemennek nem maradt fenn arcképe.

A midőn Mikes Pál uram zágoni kis lakában, Kelemen 1690-nek valamelyik időpontján megszületett, a gyermek születésén örvendők közül bizonyára senki sem álmodta, hogy az akkor világba lépett lélek előtt oly hosszú, kalandos, örömben és bánatban gazdag életpálya áll nyitva, a melyen neki végig kell haladnia, mert Isten ugy rendelte; s hogy azok a szemek, melyek a kis Erdély földjén nyiltak meg először a szép napvilágnak, messze Kis-Ázsiában, a Marmora-tenger partján fognak majd végkép bezáródni. Azonban, miként az igazán török, de egyszersmind szép példabeszédben, magára alkalmazva azt, Mikes elmondja: »az Isten az embe reknek elhúta a kenyereket, hol több, hol kevesebb rákásban, oda nekik el kell menni, hogy fölszedjék; a ki pedig meghal, csak azért van, mert kenyere elfogyott; meg hogy: az Isten minden em-

bert a sárból teremti, egy angyalnak vagy gondja arra a sárra; valamely helyből veszi az angyal azt a sárt, oda el kell menni és ott meghalni; azt sem tudom, hogy mennyi kenyér legyen meg előttem; de azt elítélhetem, hogy az angyal innét vitt volna sárt Zágonba.« Az apa maga is bujdosóvá lesz, Tököllyi Tögye miatt, s idegen földön vesz el; a fiu Rodostóban tétetik sírba: fájdalom, e bujdosás és idegen földön való halál annyi soknak, jelesnek és kaland-vadásznak egyaránt jutott osztályrészül, a végzetes Mohács óta, e mi nemzetünkben. Az apátlan fiatal gyermeket Mikes Mihály, közel rokona, neveltesítte saját fiaival, s ugyancsak ő szerzi be II. Rákóczi Ferencz mellé »belső inasnak«, »premier Gentilhomme de la Chambre« — írja róla Rákóczi végrendeletében (1707).

Tizenhét éves volt ekkor Kelemen, s ezzel élete sorsa el volt döntve. A Rákóczi-ügy, s egyszersmind egy a sok nemli jogtalanúság és sanyargatás miatt elkevert háborgó, minden változástól jobbat remélő fél nemzet ügye, még ekkor a közhitben elég jól állott, bár tényleg nem olyan jól, s ugyanezen évben csap föl utolsó, sötét, magasra ható lángban és füstben, az önödi országgyűlésen. S azután jön a hanyatlás, az idegen segély után való járás, a bujdosás, a számkivetetés. Mind ezeknek története meg van írva egybeírt, különböző szempontokból, mint minden történeti esemény volt és lesz írva mindenha, míg a történelmet (a mely Isten munkája) emberek írják. A fiatal Mikest, a ki ural körül csendesen végzé a napi szolgálatot, s néha tán bámulva hallgatá Beresényi urannak hangos kifakadásait, a melyekben volt erő, tagadhatatlan, az egész háboru ügye csak másodrangulag érdekelte, a mennyiben az uráé is volt. Minden azt mutatja, hogy semmi harcias-ság, semmi mély szenvedélyes gyűlölet nem volt természetében. És mégis bujdosóvá lett, s utolsóinak maradt a kimenekültek közt. Urának Rákóczinak tisztelete, a személyéhez való vonzalom viték őtet oda, a hova a bujdosó fejedelem ment. »En nekem soha, semmi egyéb okom nem volt hazámot elhagyni, hanem, hogy igen szerettem az öreg fejedelmet!« Becsületére válik a szívnek, ha néha talán az értelem megbánta is; de hagyján, ha a szív adott érte vigasztalást. Így kísérte Rákóczi előbb Lengyelországba, majd Párisba, a hatalmas monarchának, XIV. Lajosnak udvarába. Párisban még elég tirthető, elég változatos és mulatságos lehetett az élet Mikesre nézve. Hogy sokat olvasott, mutatja későbbi munkája; s hogy a szív is megtalálta a maga élvezetét, a nem kökemeny szívű francia hölgyek közt, bátran föltehetjük. Azonban a párisi élet csak hat esztendőig tartott. A pusztaszigeten levőnek hajó után kell néznie, a mely őtet hazájába vigye; s miután francia hajó nem jött, jó volt a török hajó is. III. Achmed török szultánnak eszébe jutott, hogy ő a bujdosókat jól fölhasználhatja ellensége III. Károly ellen s szabadságot, hadsereget ígér nekik, melynek élén, a nemzeti lobogóval, még egyszer villogtathatják a hűvellye telt kardot, s talán szerencsével. A bujdosó csapat 1717. őszén elhagyja Párist, hogy oda többé vissza ne térjen. Sem oda, sem ama másik helyre, a melyről hitték, hogy meg fogják látni nem sokára. A francia udvar nem igen nagyon

bánta, hogy Rákócziék onnan eltávoznak, legalább később a kis ujját sem nyujtotta ki, hogy őket visszasegítse, bár ezek hajlandók lettek volna a visszamenetelre. Azonban a hazai föld meglátásából semmi sem lett; a jó török szomszéd nagy tisztelességgel fogadta a menekülteket, megvendégelte, diszmenetbe járatta őket, köntösöket, lovakat ajándékozott nekik, azon

Igy lett Mikes Kelemen bujdosóvá, még pedig most már igazi bujdosóvá, mert a török földre való menetel után ő is megnotázott. (Folyt. követh.)

Magyar faluk a Barczaságon.

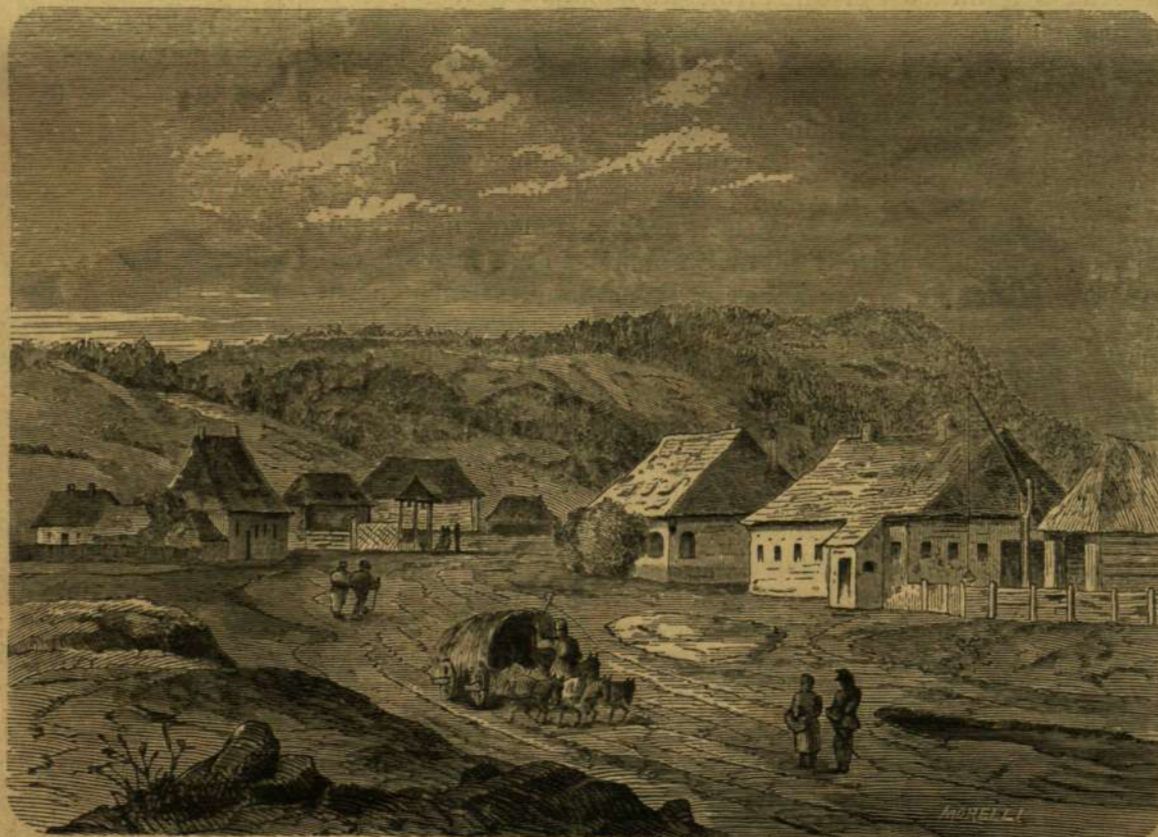
Erdély délkeleti határánál, a Kárpátok kanyarulatának öblében fekszik Brassóvidék vagy a Barczaság. A szász- vagy ugynevezett

tudó kerül ki, mint hazánk bármely vidékének faluhelyein rendszeren. Kézi ügyessége is nagyobb a szokottnál s munkásság és józanság tekintetében is dicséretet érdemlő nép.

A vidék, mint a délkeleti Kárpát-öböl általában s különösen Brassó-vidék egészen, a legszebbek közé tartozik. A vadregényesnek minden elemei: a havas bércz, a rengeteg erdő, a havasi patak és vizesés, a barlang és a hegy-szoros, mind megvan benne. De mellette közvetlenül szelid völgyek nyílnak térs lapályra,

A sinai kolostor a Prádova völgyében.

A felső-tömösi vám.

KÉPEK A BARCZASÁGBÓL.

főül reményt és biztatást, s végre megköté a passzaroviczi békét (1718). »Hadakozásra hitak ide, de békességre jöttünk. Lehet-e mást kívánni, hanem csak azt, a mi az Istennek tetszik?« S ezzel vége lett a reménynek, a hazamenetelnek, a Franciaországba való visszatérésnek, s a bujdosóknak az angyal által török földön elhintett kényeret kellett emniök haláluk napjáig.

királyföldi területhez tartozik, de mint a szász föld többi része is, vegyes lakossága. Azonban az oláh népességen kívül nemesak szórványosan van magyarsága, mint a többi szász földön nagyobb részt, hanem tiz magyar falujában meglehetősen tömegesen. E tiz falu közül hét összefüggő csoportot képez, s azért együtt rendszeren Hétfalunak szokott nevezetni. Népe, mely a csángókkal beszédben s szokásokban rokonos, tanulékony, ügyes, értelmes s általában jóra való. Iskoláiból több irni és olvasni

termékeny dombhátok könnyen szántható s jól termő talajjal, rendszeren falvak s közel a város, Erdély első kereskedő városa.

E vidékre vezetjük most olvasóinkat s néhány képet tárunk föl előttök, Orbán Balázs „Székelyföld“ című s immár teljesen megjelent hat kötetes nagy munkája nyomán.

Először is Hétfalura vetünk egy tekintetet, a mint a hegyek lábában, a Brassó felől közeledőnek feltűnik.

A tömösi szoroson fölül (keletre) a Nagy-

A Hétfalu négyes csoportja.

A türkősi kupolás-egyház.

A zajzoni Ferdinánd-forrás.

A zajzoni melegfürdő épülete.

KÉPEK A BARCZASÁGBÓL.

ték a hajót, mint minden hajót szoktak, a melylyel csak találkoznak. Ez csak félelmes látvány volt; másnap borzalmas eset várta utasainkat. Január 27-én a terjedelmes bengali öböl nyilatánál több ízben találkozott a víz színén uszó hullák csoportjával. A hullám oly rémletesen ringatta, majd hanyatt, majd arczra bukatta, forgatva, a Ganges által hozzá lesodort hindu temeteket. A czápák gazdag táplálékra akadva, elmaradtak a hajótól s nem kísérték tovább.

Este felé a Nautilus tej-tengerbe ért. A meddig elláthatnak, mintha az egész oceán tejjé változott volna. Előbb azt hitte Aronax, hogy a hold fénye idéz láttani családást elő. De csakhamar meggyőződött, hogy nem az. Apró ázalagok milliárdjai lepték el a vizet, valami fénybogár-félék, melyek szintelen kosonnya-állománnyal, hajsza-vastagságuk s sűrűn, egymást érve, több mérföldnyi területet is befognak. A tenger ilyenkor tej-színű s vize szappan-sikságuvá változik tőlük, de a hajó azért könnyen s zajtalanul halad e sajtóságosan átváltozott elemben tovább.

Másnap, január 28-án délelőtt a Nautilus, az északi szélesség 9° 4' alatt a tenger színére bukkanva föl, tőle nyolcz kis tengeri mért-földre, nyugotra, elmaradt szárazt pillantott meg. Mintegy kétezer lábnyi magasságu s széles, alaktu hegyek csoportozata tűnt az utasok szemébe. S Aronax tudor csakhamar fölismerte, hogy nem más — mint Ceylon szigete előtt állanak, e gyöngy előtt, mely az ind félsziget fülségiján függ. A tékép újra emlékébe idézte a szigetre vonatkozó földrajzi tényeket. Ceylon az északi szélesség 5° 55' és 9° 49' s a keleti hosszúság (Greenwich-től számítva) 79° 42' és 82° 4' között fekszik; hossza 275-, legnagyobb szélessége 150, kerülete 900 tengeri mérföld; területe 24,448 négyszög tengeri mérföld, azaz: csak valamivel kevesebb Irlandnál.

A mint Aronax így a tékép nézetébe merülve állt, egyszerre a Nemo kapitány hangja szólalt meg mellette.

— „Ceylon, — mondá, — gyöngyhalászatáról nevezetes sziget. Volna-e kedve, tanár ur, részt venni egy ily halászatban?”

— „Kétségekívül, kapitány.”

— „Magát a halászatot s halászatot ez évszakban alig láthatjuk; mert az idén még nem igen kezdtek hozzá. De megláthatjuk a halászat helyeit, a gyöngytelepeket. S ez az érdekesebb. Mindjárt kiadom a parancsot, s ma este a manaari öbölbe érkezünk.”

A manaari öböl épen a 9-dik fok alatt, a sziget észak-nyugoti pontján van; hogy odajuthassanak, az egész nyugoti part hosszában kelle végig haladniuk.

Mint Nemo kapitány mondá, kissé korán jártak még; a gyöngyhalászatok rendszeren csak márczius felé lépik el a manaari öböl, — mely, bár gyöngyhalászat van a bengali öbölben, az ind, kínai és japáni tengereken is, valamennyi közt, még a gyöngydús ceyloni partok egyéb pontjai fölött is, a leggazdagabb e tekintetben. A gyöngyhalászatok százanként s ezerekenként tudnak ide. Többnyire minden buvár készülék nélkül dolgoznak. Lélekzetük visszafajtra merülnek be a meglehetősen sekély vízbe, melynek fenekét a gyöngy-zátónyok lepik itt. Ott sebtiben annyi kagylót, a mennyit néhány másodperc alatt birnak, letördelnek s a derekukra kötött zsákba vagy köténybe beledugva, mikor tovább nem tarthatják már vissza a lélekzetet, fölbuknak ismét. Nyomorult életmód! mely gyakran a működés perczében, a víz alatt, hirteleni szélhűdéssel végződik, de ha nem is, mindenesetre a tüdő s egyéb szervek irritozatos megfeszítésével jár, siketiséget és vakságot idéz rövid idő alatt elé s a legtöbb esetben nyomorulttá teszi azt, a ki néhány évig folytatta. S a mellett hogy fizet? Felette bizonytalanul! Ha negyven-ötven vagy a leggyesebbike hetven-nyolcvan másod perczig kibírja egy lebukásra, s mikor feljött, sokszor orrán, fülén vérzik: mit hozott föl magával? Mivel nem magának, csak napzsámban dolgozik, s a mit fölhoz, gyakran mind is eldobni

való, rosszul fizetik, úgy hogy alig keres egy dollárnál többet hetenként.

El volt tehát határozva, hogy meglátogadják a manaari öböl gyöngy-zátónyait. E kirándulásnak csak egy veszélye van — s erre Nemo kapitány lelkiismeretesen figyelmeztette is vendégét — tudniillik, hogy sok emberevő czápa jár a tenger e táján, s a csekély vízben, ha találkozik velök az ember, alig van rá eset, hogy kikerülhesse. Rendkívüli erővel, bátorsággal és ügyességgel szembe lehet velök szállani, de a harc kimenetele legalább is kétséges. Mindamellett, e félelmes kilitás sem változtatott már föltételükön; s Conseil és Ned czimbora is észánták magukat az érdekes kirándulásra. Ned még szeretett volna egyet-mást megtudni a gyöngyről, — melylyel nem igen volt eddig alkalma találkozni az életben — s azt kérdezte a tanártól: mi is az tulajdonképen?

— „A gyöngy, derék Ned barátom, — válaszolá a tanár, — a költőnek: az oceán könyve; kelet fiainak: egy meggejezült harmat-csöpp; a hölgyeknek: tojásdad ékszer, halvány tejfényvel, melyet ujjakon, fülökben, nyakukon viselnek; a vegyésznek: phosphor-szerű éles mész-anyag, egy kevés állati enyvel

UTAZÁS A TENGHER ALATT: A hajós esigák.

vegyülve; s végre a természetrajzban: egyszerűen beteges váladéka a kagyló bizonyos szerveinek. E kagyló kiváltképen, — mert kevésbbé tiszta és szép gyöngyöt más kagylófajok is választanak ki, — a Meleagrina margaritifera, a gyöngytermő osiga, melynek kagylóteknője az ugnevezett gyöngyház, — mondják gyöngyanyának is; a gyöngy-lasanként képződik benne, némi réteges rakodással s vagy a kagylóteknő belső falához tapad, a mikor nagy gondalal kell onnan letörni, hogy hiba ne esék benne, vagy az állatka testének redői közé rejtőzik s ott szabadon áll gömbölyűségében. Magva mindig valami szilárd anyag, egy homokszem vagy meddő tojáska, mely körül az állat beteg kiüszadványa rakodik le. Gyakran egy kagylóban több gyöngyöt is találunk, néha egész csomót. De a szép példányt rendszeren maga van. Szépségét pedig egyfelől nagysága, másfelől színe, — ugynevezett vize, — s végre fénye, — ugynevezett oriense — határozza. A legszebb példányokat szűz-gyöngyöknek nevezik, ezek az állat testzövetében, külön szoktak képződni, néha homályos színűek, néha opalszerű áttetszőségűek. Az ilyeneket darab számra adják el. A többit, az alját, nagyságuk

szerint összeválogatva, csoportosan. A válogatás, különböző sűrűségű rostakkal, gyorsan s biztosan történik.

Barátink eleget tudtak már a gyöngyről elméletileg s alig várták, hogy lelhelyén maguk kereshessék föl a tenger és természet e bájos kis csodáját. (Folyt. követc.)

Egyveleg.

/. Az új üstökös. A Coggia által május elején fölfedezett üstökös f. hó 22-én lesz a földhöz legközelebb. Most pusztá szemmel negyedragu csillagnak tűnik föl. Legbiztosabban és legbiztosabban július két első hetében lesz látható, mely idő alatt a Hiu-csillagsoportban leend, melyben a csillagok meglehetősen ritkák. Legújabb számítás szerint az új üstökös átmérője több mint 4000 mérföld, üstöke pedig 4 millió mérföld.

/. Nevezetes újságok. Mint a mi nemzeti muzeumunk, a párisi Bibliothèque Nationale is egy példányt kap minden kiadott könyvből és megjelent lapból. Véletlenül-e vagy szándékosan? — tudni nem lehet, csakhogy többször megtörtént már, hogy a könyvtárnak ugyanazon hírlap példányokat küldötték be, melyek megvizsgálás végett a censura kezében is megfordultak, mert sok kötetben találtak olyan cikkeket, a melyek részint kétséges is meg voltak jelölve vörös írónnal. Valaki utána járván a dolognak, rájött, hogy az illelt hírlapok az egyszer aláhuzott cikkeket megintést, a kétszeresen aláhuzottakat pedig rendszeren sajtó-pert kaptak. E fölfedezés nagyban emelte a köteles példányok értékét a jó párisiak szemében.

/. Hogy öntözik London városát? London utcáinak öntözése a lehető legnagyobb-szerű vállalat; a fölügyelőkkel és örökkel együtt 1500 embert foglalkoztat, megfelelő számú öntöző-kocsikkal és lovakkal. E kocsik egy száraz nyári napon nem kevesebb, mint 30,000 tonna vizet öntöznek szét csak a belvárosban, s minthogy ama napok száma, melyeken az öntözés mulhatatlanul szükséges, évenként egyremásra 120—130-ra tehető, az öntözés költsége pedig egy év alatt 3 millió 750 ezer frankra rug, minden öntözési nap 25—50,000 frankba kerül.

/. Természetes villámhárító. A villámhárítók tudvaleg oly drágák, hogy közepes vagyonu ember bajosan szerezheti meg azokat. Egy természetvizsgáló úgy tapasztalván, hogy a villám oly helyeken, a hol magas nyárfák voltak ültetve, inkább ezekben csapott, míg a közelökben álló épületeket érintetlenül hagyta, azt tanácsolja, hogy a védendő pontoktól csekély távolságra ily fákat kell ültetni. Az épületek épen maradására ilyenkor igen valószínű, mert tudva van, hogy a villám inkább a magas és hegyes pontokat sújtja, s ilyenek különösen a nyár vagy jegenyefák. De ügyelni kell, hogy a fák az épületekhez ne nagyon közel álljanak, mert a villám könnyen átcsaphat rájuk; azonban igen távol sem kell a fákat ültetni. Legalkalmasabb távolság e célra 10—12 méter.

— Hány aranyat nyom? Amerikában New-Orleansban Bischoff kereskedőnek 17 éves Ida leánya beleszeretett egy 24 éves Brown John nevű kereskedőbe. Egy megrétek a leány kezét, apja azonban e gúnyos szavakkal utasította el: „Leányomat csak úgy kaphatja meg, ha annyi aranya lesz, a mennyit leányom nyom.” Az ifju e nyilatkozatot az apától kikérte írásban. Brown az irattal szesében Kaliforniába utazott, s ott aranyásós lett; folytonos levelezésben maradt a szép leánnyal. A leány megmérte magát, súlyának épen 36,000 dollár felett volna meg aranyban. Brown-nak sikerült 20,000 dollárnyi aranyat találnia. Az apa megtudta, hogy Brown igen tisztességes összeget szerzett ugyan már, de szívósan ragaszkodott előbbi föltételéhez. A szerelem azonban áldozatkész és találdékony. A kis leány nem evett, nem aludt, csakhogy megsoványította magát és így Brownjának föladatát megkönnyítte. A fiu ezt meghallva, még nagyobb örömeztetésével dolgozott és egyszer csak 40,000 dollár kísértetében állt a kegyetlen apa elé, ki aztán beleegyezett az összekelésbe.

Budapest jótékony intézetei.

XIV. Kisdédóvó-intézetek föntartó egyesületek.

Jelen cikkünkben azon szűkebb körű intézeteket soroljuk el röviden, melyek a főváros egyes részeiben a kisdédóvás érdekében alakultak, s ma is fönn állanak. Iyenek:

1. A terézvárosi kisdédóvó-egylet. Még 1832-ben alakult Brunswick T. grófnő fáradozásai következtében. Régebben egy, jelenleg két kisdédóvó-intézetet tart fönn: a nyár-utcait és ó-utcait. A két kis földszinti ház, melybe a kis gyermekek járnak, az egylet, s mindkettőnek jókora udvara van, hol a gyermekek nyáron át szaladgálhatnak s tornázhatnak. Van ezeken kívül az egyletnek még egy harmadik telke s e mellett jelentékeny pénzüsszeget tevő vagyona is. Csodálkozva kellett azonban tapasztalnom, hogy a földszerelem mégis mind a két intézetben meglehetősen szegényes, a kor újabb követelményeinek meg nem felel. Jelenlegi elnöke Wallenfeld ur, s titkára Radocza János pest-városi orsz. képviselő. Az egyleti tagok száma 1868-ban 150 volt, kik 3 évre évenkénti 2 firt fizetésére kötelezik magukat. Növendékek mintegy százan vannak, kik havonként csekély tanítási díjat fizetnek.

2. A Józsefvárosban ma már két egylet áll fönn e célra. Az első 1840-ben alakult Tölgyessy János akkori polgármester kezdeményezése folytán. Az 1844-ki alapszabályok egy pontja így hangzik: Cél: »Kisdédóvó magyarosítani, és azok testi és lelki tulajdonait kifejteni.« Az intézet jelenleg az egylet tulajdonát képező mária-utca 1. számú egyemeletes épületben van elhelyezve, hol a kis gyermekek Kobányi Mihály óvó tapintatos vezetése alatt neveltek, s reggeli 8 órától esteli 6 óráig ott időzhetnek. A berendezés s tanítás az újabb elmélet igényeinek megfelelő. Elősegíti ezt azon hatás is, melyet ez intézet az orsz. kisdédóvó-egylet gyakorol, melylyel szoros összeköttetésbe tette magát. — Az egyletnek van jelenleg 58 ötvenkét forintos alapító s 94, évenkénti harminckét forintot fizető rendes tagja. Ezenkívül egyes jöltevek, köztük a fővárosi különböző takarékpénztárak jelentékeny összeget tevő adakozásai, táncvizigalmak jövedelmei szaporítják az egyleti vagyont. A gyermekek havonként 50 krt fizetnek. Az egylet jelenlegi elnöke a hazai kisdédóvás egyik időrendileg is első bajnoka Szentkirályi Mór, ki e téren való országos működése után, most saját városrésze nézve teszi gyümölcsözővé a kisdédóvás ügye iránti buzgalmát. Az ő buzgólkodása folytán alakult meg jelen évben a józsefvárosi másodkisdédóvó-egylet, oly czélból, hogy a Józsefváros külső részében nyisson egy új intézetet. Szentkirályi, e második egyletnek is elnöke, 3000 forint államsegélyt eszközölt czélra, alapító s rendes tagokat gyűjtött, s fáradozásainak eredményeként f. évi június 21-én tünneplésen megnyitott a futó-utcai kisdédóvó intézet. E megnyitási ünnepelet egyszerűen Szentkirályi e téren való buzgólkodásának 40 éves jubilaumává tette polgártársainak irányában nyilvánult elismerését. De a vezető mellett méltó elismerést érdemelnek a józsefvárosi derék polgárok is, kik áldozatokat nem kímélve, két jóra való kisdédóvó intézetet

tartanak fönn maguk között. Hogy ez egyletek ügyei rendszeren kezeltenek, mutatják az évi működésről évenként kiadott szokott nyomatott értesítők, a melyek kiadását a többi rokon egyletek elmulasztják.

3. A ferencvárosi kisdédóvó-egylet. Alakult 1854-ben, s a templom-területet vásárolván, ott az intézet számára helyiséget épített. Az intézet ma is itt van, de a régi szűkebb helyett tágasabb épületben elhelyezve. E czélszerű újítás a jelenlegi elnök Tavasz Endre országos képviselő érdeme, ki 1870-ben e tisztségre megválasztván, azóta buzgalommal vezeti az egylet ügyeit. Az építkezés alkalmával a polgárok megvitték önkéntes áldozataikat, ki pénzben, ki munkában. Az egylet védszónyói a jótékonyaságokról ismeretes Rupprecht-Demidoffné és Turn Erzsébet asszonyok gyakran meglátogatják a kis gyermekeket, s évenként oly gazdagon állítják ki a karácsonyfát, hogy mindenik kis gyermeknek jut róla valami hasznos ajándék, a szegényebbeknek még téli ruha is. — Az egylet pénztárnoka Böhm Alajos és titkára Kiss Gyula, kik szintén sok érdemet szereztek maguknak az egylet ügyei körül. A tagok száma 100 körül van, kik évenként 1 forintot fizetnek. Alapítókéje csekély. A növendékek száma 160; mely nagy szám elég okul szolgálhat arra nézve, hogy a ferencvárosiak mind előbb válósítsák egy második óvintézet föllállítására czélzó terveiket.

4. A budapesti Fröbel-nőegylet. Alakult 1871-ben, illetőleg elvált az alábbi cikkben ismertendő központi Fröbel-nőegylettől. Célja a kisdédóvó, de az újabb, Fröbel-féle elmélet szerint. Eredetileg az egész országra kiható munkásságot akart e czélból megindítani; de működése jelenleg csak a fővárosra szorítkozik, s az országos hatást a szélesebb körű országos kisdédóvó-egyletre hagyta, mely belőle nőtte ki magát. Jelenleg a már egyesült kisdédóvó-egylet védszónyói alatt mintegy ennek főegyletét tekintni magát, s a fővárosban két gyermekkeretet tart fönn, u. m. a király-utcait (15. sz. a.) és a bodzafa-utcait. Amabban a gyermekek száma talán több is az elégnél: 200, emebben, mely csak mostanában alakult: 40. Mindkettőben rendszeresen alkalmaztatnak a Fröbel-féle játékok. Elnöke P. Szathmáry Károly és Kralovics Istvánné; alelnök: Kauer Jakabné. Az egylet évi bevétele 4000 forint körül van, melynek nagyobb része a gyermekekért fizetett díjakból jön be; adakozásokból begyűlt az utóbbi évben 625 forint. — Az évi kiadás szintén 4000 forint körül. Az egyleti vagyon 519 forint. Az intézetek bérházakban vannak elhelyezve.

Az eddig (XII—XIV. cikkekben) föl-sorolt 9 kisdédóvó-intézetben vagy gyermekkeretben kívül van még a fővárosban 21, összesen tehát 30 kisdédóvó-intézet. Az utóbbi 21 részint magánosoké, részint a később ismertendő jótékony nőegyletek által, részint a központi Fröbel-nőegylet által tartatik fönn.

XV. A központi Fröbel-nőegylet.

Idegen növény, külföldi kezek által ültetve Magyarország nevelési talajába. 1870-ben történt, hogy Ronge János, ki

Németországon az u. n. »Német katolikus egyház« megalapítása körül keltett mozgalmakat, hazánkba is eljött, s Pesten valóságos és egyházi tárgyú szabadszellemű szónoklatokat tartott minden fontosabb eredmények nélkül. De köztünk tartózkodásának mégis lett egy eredménye. A Liptóvárosban Fröbel-féle gyermekkeretet (itt lép föl e név először hazánkban) alapított, melynek ő és neje voltak első vezetői. A gyermekkeret föntartására aztán egyletet alkotott, s ez a mostani központi Fröbel-nőegylet. Ronge talán alig egy évi itt tartózkodása után visszament hazájába, s az egylet ügye mellett buzgólkodást báró König József nyugalmazott kapitányra bízta, ki azóta ez ügy fő mozgatója s az egylet tanácsosa. Mint említve volt, a tagok egy része nem helyeslélvén az egylet működési irányát, ez egyletből 1871-ben kilépett, s ezek alakították a budapesti Fröbel-nőegyletet.

A központi Fröbel-nőegylet Fröbel német paedagogus elveinek föltétlen, lelkes terjesztője. 1873-ban megerősítést nyert alapszabályai értelmében, czélja: Magyarország népét a Fröbel szerinti, természet-törvényein alapuló népnevelésre lelkesíteni s a fölül fölvilágosítani; Budapestben gyermekkereteket állítani, azok létrejöttét a vidéken elősegíteni; gyermekkeretésznek képzésére intézetet állítani; ugya közönségnél, mint a kormánynál oda hatni, hogy a gyermekek a netyalán fennálló (!) kisdédóvó-dákból a Fröbel-féle gyermekkeretekbe lépjenek; a gyermeknevelést a vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül intézni.

E czélból Budapestben fentart 3 gyermekkeretet: a 3 korona-utcait 228 gyermekkel, a sándor-utcait 174, s a nagymező-utcait 46 gyermekkel. Ez intézetek bérlet s az utóbbi kivéve kert nélküli zajos utcai helyiségekben vannak elhelyezve. Fentart továbbá az egylet 1873. szeptember óta egy gyermekkeretész-nő-képezdét a nagymező-utcait gyermekkeret egy helyiségben. Ebbe »belépett 11 kisasszony« kik közül kettőt segélyezésben is részesít, az egyik havonként 10, a másik 5 forintnyi segélyben. A tanári kar áll egy 300 forint évi fizetéssel díjazott képezde-tanítóból, egy tanítóból, és két fizetés nélküli segédtanárnóból; ezek egyike báró König az »egészségtant a természet törvényei alapján« adja elő. A képző-intézeti előadásokra bejárnak a jelenleg tényleg működő gyermekkeretésznek is, hogy hiányos képzettségüket utólagosan pótolják.

Az egyletnek van 314 tagja, köztök 20 alapító, 100 forinttal; a többi rendes tag évenként 4 forintot fizet. Egyleti elnök Szögyény M. Lászlóné, alelnökök Rosenzweig Saphir Sarolta és Schley Berta asszonyok. A választmány 50 tagból áll, s a választmányban csupán a nőtagok birnak szavazattal. Közgyűléseken és minden üléséseken a tárgyalás magyarul és németül folyhat, a jegyzőkönyvek mindkét nyelven szerkesztendők és olvasandók föl. A gyermekkeretekben az előadások a magyar nyelvnek előtérbe helyezése mellett tartanak. A képzőintézetbe belépő leányoknál a fölvetel egyik föltétele a magyar és német nyelvnek ismerete. — Az egylet évi kiadása 5150 forint, vagyona a gyermekkeretekben levő tárgyak értékével együtt 3260 firt. Az évi bevételek táncvizigalmak és jótékonyczélú előadások által is szaporítottak,

s erre szükség is van, mert a legutóbbi évi jelentés szerint az egyleti tagoknak egy részében nincs meg az elvállalt kötelezettség érzése, miáltal az egylet előhaladása kérdés tárgyává lenne, ha kétszeres terhet nem venne magára épen a másik rész.

A központi Fröbel-nőgyűlés, mint alapszabályaiából, s az országba szétküldözött fölhívásából, s a hozzá intézett kérdésekre adott válaszaiból kitűnik, határozott ellen-tétbe helyezi magát a Brunswick Teréz által megindított majdnem felszázados multtal dícese kedhető magyar kisedővással, s ezzel szemközt azt hiszi, hogy egyedül ő van a kisedőnevelés valódi elveinek birtokában, melyekkel Magyarország szűbb jövőjét kivívni magas földadata. Egy »Magyarország-hoz« intézett fölhívásában ez van:

„A Fröbel elvei szerinti gyermekkereteknek, tehát nem kisedővódáknak terjesztése által úgy a gyermek, az ember, a család mint az állam, egyéni s erkölcsi anyagi tekintetben a leghatékosabban fejleszthetnek, tehát hazánk fölvirágzására nézve legmészszebbre ható jelentőségű bir a Fröbel-féle gyermekkereteknek meghonosítása.“

Egy hozzá intézett kérdésre, hogy voltaképpen mi különbség van a gyermekkeretek és kisedővódások között, feleletet adván, lényegében a következőket mondja:

A gyermekkert célja, hogy benne a gyermek már iskolaköteles kora előtt testileg és szellemileg erősíttessék; de nem megóvassék, elpuhíttassék, önállótlaná tétessék, elkényeztessék. A gyermekkert növendéke a Fröbel-féle játékok segítségével testi és lelki tehetségeinek minden oldalról való kifejlesztése által előkészítetik az elemi iskolára. Megőrzik őt ott minden felekezeti, nemzetiségi, születési előítéletektől, mivel a gyermeket nem óvni kell, hanem az előítéleteket kell tőle eltávolítani. — A Fröbel-féle elv a népek megemésztésére és önállóságára vezető út; mert nem azt akarja, hogy a gyermekkeretben megóvják pusztán a gyermeket, hanem úgy neveljék, hogy tanulja ott meg maga-magát megóvni saját ereje által; így nélkülözhetetvé lesz a megóvás, s a természeteszerű nevelés által kevesbedni fognak a babonák és előítéletek s nem fognak szaporodni a régi babona és régi előítéletek megóvásá által. A kisedővódás intézet, ha föl is van szerelve a Fröbel-féle eszközökkel: még sem lehet egyenlő a gyermekkerettel; mert nem a külső forma teszi azt azzá, a mi, hanem a szellem, a melyben vezetik.

Eddig tart a válasz, melyet a közp. Fröbel-nőgyűlés symboluma gyanánt tekinthetünk. De vajjon az itt kitűzött területek nincsenek-e meg a magyar kisedővódásban? vajjon a közp. Fröbel-nőgyűlés eszközei oly kitűnőek-e, hogy azokkal Fröbel többnyire helyes elveit oly fényesen vihetik át a gyakorlatba, hogy a magyar kisedővódás messzi hátra marad az ő intézetei mellett? E kérdések elsejére tapasztalatból merített válaszom az, hogy Fröbel tanaiból a melyek helyesek, már megtalálták utjokat a magyar kisedővódásban; részint szaklapokban vitattatnak s ismerttetnek, részint alkalmazzák gyakorlatilag is kisedőnevelő intézeteinkben. A mi aztán az eszközöket illeti, sokkal több biztosítékot látunk a nevelés helyes irányának terjesztésére s reformjára a magyar kisedővódás egyesület most már egyesülő és jeles tanerőkkel ellátott preparandiumában, mint a Fröbel-nőgyűlet nagyon szegényesen kiállított s egyetlen neves paedagógussal sem bíró képző-intézetében. Átalában kimondhatjuk, hogy a Fröbel-nőgyűletnek a magyar kisedővódás elleni harcza a viszonyok s közelebbről a mi kisedővódásunk hiányos ismeretén, nem jogosított túlságos önértékelésen alapszik,

s a vita pusztán szavakból indul ki. Mert a mi régiebb keletű intézeteinket épen kisedővódásoknak nevezik el: megakadnak ez elnevezésen, s folytonosan azt hozzák föl ellenük, hogy a pusztán megóvás nem elegendő a gyermeknevelésben. De az elnevezésről a dolog mivoltára nagy ritkán lehet következtetni; sok »Lucas van ám« a non lucendo. « Midőn a minap Űrményi József a kisedővódás és kisedővódó egyletek egyesítésére alkalmával a kisedőnevelés czéljálul e kettőt tűzte ki: a megóvást s a gyermek lelkének a későbbi nevelésre fogékonytá tételét: lényegében ugyanazt mondta, a mit a Fröbel-nőgyűlet sürget; miből világosan látszik, hogy a kisedővódás intézetek elleni harcza szemlalomharcz, s azon törekvése, hogy hazánkban »a gyermekek a netán fönnálló kisedővódásokból a Fröbel-féle gyermekkeretekbe lépjenek,« nem jogosult törekvés és alaptalan erőlködés.

Annak okát sem látom át, miért kívánják meg a gyermekkereteket képző intézetbe belépőkötől a magyar- és német nyelv ismeretét? Ha czéljuk az egész országra hatni, s szerte küldeni kiképzett gyermekkeretkészítőket: mi szükségünk ezeknek a legtöbb esetben a német nyelv tudására, a kisedővódás nevelésénél? Vámospircsen, Makón, Székesfehérvárott, stb. csak nem kezdjük németül dadogni tanítami kisedővódásunk sőt magában a fővárosban sem látom ezt szükségesnek a középiskolai oktatás előtt.

Mindezzel nem akarom én a Fröbel-nőgyűlet jószándékát s a kisedőnevelésben való buzgalomát kétségbe vonni. Csak cselekvésének módját s irányát tartom helytelennek. Ha a magyar kisedőnevelés reformálni akarja: mért nem egyesül, miként erre föl is lett szólítva, a magyar kisedővódás egyesülettel? hisz' ha czéljuk egy, s csak elméletük különbözik: jobb tanaikat, ha vannak, bizony ott is érvényre emelhetnék. Vagy ha az egyesülést épen nem akarják: miért indítanak új háborút a testvér egylet ellen? miért nem maradnak a csendes munkálkodás útján, megmondván, hogy a jobb, a sikeresebb végre ugyanis ki fogja magának vinni az elismerést s az általános elterjedést? S még csak egyet. A nemzetiséget és felekezeti szűzadunkban még nem ignorálhatjuk: emez nihilizmusrá, amaz igeres kosmopolitizmusra vezetne. Nem mondom én, hogy e két eszmét tüzzel-vassal ápoljuk a gyermekkeretben: de nem helyeslem, hogy hivatalosan kimondjuk, s elvé tegyük tekintetbe nem vételüket.

Komáromy Lajos.

Nyári napok.

— Fővárosi társaság. —

Az északi sark fagyos szomszédágában lakó érdekes nemzetiségeknek — tessék válogatni az eszkimók, lappok, szamojedek vagy kamacakaiak között — ilyenkor forró nyár idején aligha nem sok titkos és nyílt irigylője akad a szőke Duna partján, hol az aszfaltgátlító hőség elől hasztalan iparkodunk boldogabb, hidegebb égöv alá menekülni. Ah, a ki most tagja lehetne az osztrák-magyar sarkvidéki expedíciónak, s valahol a polus közelében gondolhatna diderege Budapest fülledt levegőjü utczáira! Csodálom valóban, hogy ez élelem embereket teremtő korszakban még nem jutott senkinek eszébe nyáron át kéjkirándulásokat rendezni Grönlandba, Nowaja-Semljába, a Baffin-öböl partjaira vagy akár északi Szi-

béria vidékeire, a hol az őskor mammuthja aluszsa örök álmát az örök hó és jég szilárd rétegei alatt. A citrom és narancs, a gesztenye és gránátalma, sőt a rózsá és datolya messze hazáját is közelé hozták már azon kéjkirándulások, melyeket spekulatív vállalkozók létesítettek pár év előtt Olaszországba, Corfuba, a szent földre és Smyrnába — a közönség azon részének nagy meglepődésére, mely nem elég gazdag, hogy az együttes kirándulások mérsékelt költségeinél többet fordíthatna egy-egy ily hosszú utra.

Csak a tropikus hőségű nyárból való menekülésre nem nyújtott még könnyű módot semmiféle utazási arrangeur. Pedig — hah, maga a gondolat is hűsítő — ki ne vágyódnék most utczáink tikkasztó, gőzfürdői izzasztókamra-légtöréből oda, hol az eszkimó honol, s csendes boldogságnak örvend jeges medve, foka és sarkvidéki lud? Az volna csak a nagyszerű, ha valamely eszkimó-sátor bejárattól fitymálhatnók a budapesti kánikulát, heverészve a havon és jókat nyelve a fölségesen hűs halzsirból, melyhez képest Kugler fagyaltján melegek tetszenék; s ha Depiny és Káldor uszodáinak langyos vizét az északi sarkenger jéghegyektől zajló hullámaival cserélhetnők föl — föltéve, ha ott egyáltalán csak eszünkbe jutna is a fürdés. Ah, ki nem dideregetne rendkívüli élvezetnek csak elképzelésére is?!

De hát ne ohajtsunk kivihetetlen, s mondjunk le előre egy oly gyönyörűről, melynek időszerint csak sarkvidéki utazók, foka- és csethalások lehetnek irigylendő részei. Poláris légtör, örökös hó s jég, és onnantá fagyott halzsir helyett érzjük be jobbnak hiányában a régi, megszokott óvszerekkel a nyári nap tolatkodó sugarai ellen. Az ablakredőny- és függönynek, a pókhálósöveti kábat és fehér »kimondhatatlannak«, a dunai fürdőnek és a fagyaltnak ép úgy megvan jogosultsága a nagy védő hadjáratban, melyet a bennünket fölpörköléssel fenyegető égi tüzgömb ellen kénytelen kelletlen viselünk, mint a kirándulásoknak a zöldbe, vagy legalább is az esti sétának az Erzsébet téren, a budai elipszen s a korzón.

A mi egy szép asszonyra nézve az izlésees öltözék, egy dandya nézve a ragyogó fehér-ségű fodrozott elejű ing, egy katonára nézve a csillogó érdemjel, egy kereskedésre nézve a gazdag kirakat — ugyanaz együttvéve Budapestre nézve a korzó. Izlésees öltözékek, fodrozott inge, csillogó érdemjel, gazdag kirakat az egyre szépülő magyar fővárosnak — s tegyük hozzá — tán egy kissé medicezinás üvege is. Legalább azon sétáló közönségre nézve, mely ott napoként megfordul, bizonyára az. A sorompók belül nincs más helye a pesti résznek, hol üdőbb és tisztább volna a levegő, mint itt a Duna hömpölygő hullámainak mentén, melyek fölött oly ritka a teljes háborítatlan szélesend. A körleg, melyet alig néhány utczával beljebb egy nagy város minden tisztátalan kigőzölése és miasmájával elegyített szívbe tüdő, a korzón éltetőn és fertőzetlen üdeségében csapong elé, a folyam széles tükré vagy tán épen a budai hegyek ormai felől, hönét a ritkán nyugvó légáramlat hozta ide röpké szárnyain. Ez a korzói levegő orvosság s egyuttal csemege tüdőre nézve, és szinte érződő táguini melledet élenyűsságától. Ne csodálkozzék a jó vidéki olvasó a glorification, melyben egy partrész levegőjét részesitem. Isten tudja mily nagy okunk van itt a fővárosban hálásnak lennünk néhány ezer köböl tiszta levegőért, melyhez a falakon belül és hozzá még — ingyen juthatunk.

Ezen utóbbi körülményt a gyászos emlékeztető »krach« óta még mindig sok ember kénytelen hálás figyelembe venni nálunk. A takarékoság erényének részvényei azóta kezdenek csak igazán emelkedni és keletnek örvendeni tündöklés és fényűzés-kifejtéshez szokott közönségünk körében, mióta a tőzsdé részvényeit utolérte a tavalyi nagy katasztrófa. Most a korzó esti levegőjét is élvezettel szívják azok, kik a múlt években boldogtalannak érezték volna magukat, a mi most tölthetnék volna a forró nyár hónapjait Ischlen, Berchtesgadenban, Ostendeban, Helgolandban vagy Tirol és Svájc hókoszorús bérceinek hűs völgyeiben. A tenger hullámainak moráját most a dunafürdők közönsége által fölvert víz

locsanása pótolja, és bizony ez is ér valamit, ha az embert körülzárolja Budapest a közös ellenség: a pénzhányó.

De hát régi igazság, hogy a szükség legbiztosabb megkedveltetője a bőség napjaiban előkelően lenéztet hazai jónak és szépnek. Lám, my lord és my lady, a kik egy Angliában soká élt képviselő kalauzólása mellett, mára hét kezdete óta minden este megjelennek a korzón, nem győzik levenni látóseveiket az elragadó szépségű képről, melyet a Duna tükrenek mozgalmal élete s a budai rész festői háttérrel éljük tár. A »beautiful« és »lovely« jelzők, melyek beszédükben minduntalan előfordulnak, bizonyára csak e kép rendkívüli szépségére vonatkozhatnak, mely sokat látott és nem egy könnyen lelkülső angolokat is kiragadhat a typpikus nemzeti flegma rideg köréből. A mit hiába törekedik külföldön elhitetni az utazó magyar ember, hogy t. i. fővárosát élvezettel látogathatja meg az idegen turisták vándorerege, arról meggyőződött minden külföldit egy rövid séta a korzó aszfaltján.

És hogy dong és zsong e palotasorok aljában az üde levegőt és hűsítő szellőt kereső sokaság, mihelyt alkonyodik a hosszú nap s nincs mit tartani többé a homályosuló sugarak hevével. A redoute előtti téren katonai zenekar harsogtatja nyitányait, indulót és kerengőt, s az utczai zenekedvelők sűrű csoportja csakhogy el nem állja az utat a járókelők elől, úgy iparkodik közelébb furakodni a zenekarhoz, hogy mentől közvetlenebbül élvezhesse a bombardon döngését s a nagy dob fülhártya repesztő zörejét. A kit ismerőseid közül a városligeti köröndben, a Margit-szigeten vagy a Zugligetben hiába keresnél, azt most itt biztosan megtalálod, valahol a járda mentén vagy a kávéházak valamelyik asztalánál, szűrosólva a fagyaltot vagy jeges kávét, s gyönyörködve a hölgyvilágban. Van dolga a legeztesnek, mely mögött oly kacéran tudnak előcsillámlani a szép szemek. Ah, ott egy szemlémdús fiatal leány egy teli piroz rózsát ejtett ki kezéből. Három udvarias lovag nyul érte mohón, s a ki átnyújtja a kedves gyermeknek az illatozó virágot, az oly meleg tekintetet kap érte jutalmul. Hogy tövist ne hagyjon valamiképp hátra ez a szép rózsá, lovag ur!... A nap végkép eltűnt, a beállt esti homályban csillogó gyöngyfűzér gyanánt kezd fölvillani a gázlámpák szakadatlan sora, s az esti légáramlat még csak most hoz igazán üde, hűs levegőt elődbe. Nos hát, nincs nekünk fővárosiaknak jogos okunk meglepődve lennünk korzónkban?

A fővárosban élni és nyáron át nem bérteni lakást valahol a zöldben, nem annyit tesz-e, mint Rómában időzni, és nem nézni meg a pápát? Vagy tán még ennél is többet tesz, mert a pápa látogatói aligha egészségi tekintetéből zarandokolnak el a Vatikánba, holott te elhitedt magaddal, hogy a szoba, melyet valahol a városliget környékén béreltél, föl fog érní rád és családodra nézve valamelyik fürdőben töltött gyógyidényel. Nem győződ eleget emlegetni minden ismerősödnek az illatos levegőt, mely már kora reggel nyári lakásod nyitott ablakán át szabadba tódul, a háborítatlan csendet, mely az udvart, a szomszédágot s az egész környéket uralja, és rád nézve oly kellemessé teszi munkát, a sűrű faszorok lombkoronái által beárnyékolott kertet, a jó ivóvizet, és mindenekelőtt az élvezetet, melyet neked itt künn az ebed s a vacsora nyújt. A ki téged beszélni hall nyári lakásod kellemesiről, annak szinte egész egyiptomi sorsasapának tűnik föl a város falai és nehéz párákórében való lakás, s nem is gyaníto, hány ember kezdi irigyelni sorodat.

Ah, ha úgy ismernek lakásod kellemét, mint te, a ki mindennap újra vagy kénytelen boszankodni családásaidon! De hát azt csak nem mondhatod el boldog-boldogtalannak, hogyan jártad meg szabadban a zöldben, hisz kikapaznag mindenki. A reggeli illatos lég, melyről ábrándoztál, létezik ugyan valahol, de fájdal-madra nem a szabad előtti udvaron. A háziur istállója és sertésólából, mely épen szemben fekszik ablakoddal, oly orcsaváró büzőket hoz szabadba a légáramlat, melyeknek semmi köze sincs virággillattal. Azon veszed észre magadat, hogy ablakodat gyakrabban kell csukva tartani, mint a városban, nehogy szabad megteljék estéig az istálló-parfum átható szagával. S a

háborítatlan csend, melyben oly sokat véltél dolgozhatsz, uramfá, hisz annak nyoma sincs! Egy féltucat nyári lakónak gyermekeserege ujjong, visít, kiált, sir, nyafog, tombol, kergetőzik, verekedik az udvaron kora reggeltől késő estig, mikor a szomszéd vendéglőben megszólaló kővetkezéssel egy ríkió hangú klarinét és két repetit trombitából álló cseh zenekar, hogy szinte tartasz a megőrüléstől. Dehogyan van úgy minden, a hogyan te képzelted, mikor a zöldbe hurezokodtál. A házikertben kukorica és burgonya terem, az ivóvíz oly valami saltrom-vagy mésztartalmu, hogy gomorgóseket kaptál már tőle egész családoddal együtt, s az étel, melyet a legközelebbi vendéglőből hozatsz haza, épséggel ehetetlen, ughyhog el kell fogalognod a kora délutáni nagy forróságában a hozzatok negyedórányi távolságban levő »Klemens«-ig, ha jóízű falatot akartok enni. Morosus, haragos, elégedetlen vagy minduntalan, mert majd ez, majd amaz boszant, és meg is fogadod ünnepélyesen, hogy téged ugyan nem lát többé nyári lakás a zöldben. Nem is kételem, hogy megtartod fogadásodat a — jövő nyárig.

Borostyáni Nándor.

A hétről.

○ Az utolsó napokban megint a törvényhozás monopolizálta a közérdekeltséget, még pedig méltán. Sikerült egy oly törvényt alkotnia, mely, ha ez előtt hét évvel, az alkotmányos korszak hajnalán lép életbe, alkalmasint igen sok veszedelemtől lettünk volna megkímélve, mely később ily törvény hiányában reánk szakadt. Tagadhatatlan, hogy egy inkompatibilitási törvény, a minőt a mi képviselőházunk a múlt hét végén hozott, még nem elegendő az üdvösségre, azonban bizonyos, hogy már az is nagy nyereségre, ha a gyenge embertől, kit a kísértés elvégre is megejtet, elvétetik a lehetőség, hogy két urnak szolgáljon, mikor ez urak egyike maga a haza, melyet minden más ur érdekénél jobban kell szeretni. — A másik nagy fontosságú törvényhozási törvényjavaslat tárgyalása, mely hivatva van az 1848-diki választási törvény kétértelműségeit elenyésztetni s a választásokkal járó visszavonások utját vágni. A képviselőház függetlensége és jobb választási rend érdekében hozandó intézkedések mindenesetre oly nagy fontosságúak, hogy nem lehet elvesztegetettnek mondani a rájuk fordított időt.

Egy jobb, egészségesebb szellő lebbenésének jeleként vehető e két tennemény, mely máris kezd megteremni gyümölcseit, a menyenyiben a képviselőháznak épen legjelentekenyebb tagjai, be sem váru, míg az inkompatibilitási törvény kötelező erőt nyer, jó példával mennek elől, s eleget tesznek a képviselőház által kimondott principiumnak. Így pl. Tisza Kálmán és b. Sennyey Pál máris lemondtak az észak-keleti vasutnál elfoglalt igazgatósáncsosi állomásaikról s Wahrmann Mór kilépett az anglo-hungarian bank választmányából, hogy ezentul kizárólag képviselői hivatásuknak szenteljék tehetségeiket.

Az is kedvező fordulatra mutat, hogy a főrendiház e heti üléséből szinte jegyezhetünk föl egy nevezetes mozzanatot. Ott ugyanis a közjegyzőségről szóló javaslat tárgyalatván, kimondták, hogy a hiteles közokiratok eredetije mindenesetre magyar nyelven szerkesztessék, s a felek által más nyelven kiállítani ohajtott példányok csak hiteles fordításoknak tekintessenek. Látszik, hogy a magyar államszeme kezdi visszafoglalni jogos helyét s a főrendek valóban nem találhatnának konzervativismusk számára hálásabb tárgyat a magyar nemzetiség védelmének. — A fővárosi társaslet köréből nincs sok följegyezni valónk. A nemzeti színház és hó elején bezárták s a színház körül folyó építkezések

miatt alig is nyitják meg előbb szeptembernél. Belül a színházba tehát halotti csend foglalta el a szülő muza helyét, de kívül annál élénkebb az élet. E hét esütőrtökben egész tenger hullámozott a színház előtt emberekből, mint valamely rendkívüli feszültséggel várt új darab előadása estéjén. A színház előtt levő két gyönyörű gesztenyefát emelték ki gyökereitől, hogy átültessek az Erzsébet tértől. Érdekes volt vizsgálni a körülálló emberek arczifejzéseit. Olyan érdekeltséggel, oly feszült figyelemmel kísérték a gép minden mozdulatát, mintha valami kedves betegük lett volna alávetve valamely veszedelmes orvosi műtét bonczkésének. Mihelyt a földre forduló gép ázó-éle alatt egyet recscent valami: világosan le lehetett olvasni az arcokról a rettegést, hogy most talán valamely életerét, életgyökerét vágják el a fának, s a szegény fia elpusztul. Megható volt valóban látni e kegyeletet, melyet oly gyöngéd módon tanusított a közönség még a fák iránt is, mintha élő lények, mintha a hazai színművészet által megleltett, szellemétől átlengett emlékek volnának, vagy talán maga a nemzeti muza, melynek lelke e fába költözött, azon módon, mint azt Ovidnak az »átváltozásokról« irt könyvében oly költőileg megénekelve találjuk.

Irodalom és művészet.

— A Franklin-társulat kiadásában legújabbán ismét számos érdemes és figyelemre méltó mű hagyta el a sajtót:

Jókaik Mór munkáinak népszerű (s olesó, füzetenként 40 kros) kiadásából a 84—89. füzet, tartalmazva a »Politikai diavotok« című, első megjelenésekor oly nagy érdekeltséget regényt, mely a bujdosó költő alakjával költészettünk legnagyobb s legrejtélyes alakjára emlékeztetett.

A »Kis Nemzeti Múzeum« című olesó és életre való gyűjtemény 25. és 26. füzet Fáy András nagyérdemű írónk elévülhetetlen »Eredeti meséi és aphorizmai« gyűjteményét hozza, két kötetben, negyedik kiadásban. A czimlapon vignettül, a szájában tollat tartó lud, s elől külön czimképen a meseirő humoros alakja, bibircosósrával, most is ott van, mint apáink látták s megnevetették az első kiadásban. Az újabb nemzedék kevésbé ismeri már az élet-bölcsességgel rakott könyvet s azért jó volt ez újabb kiadással ismét hozzájárulhatóvá tenni. Ara egy-egy kötetnek csak 50 kr.

Ugyancsak a »Kis Nemzeti Múzeum« 27—29. füzeteiben Boross Mihály kedvelt népies író válogatott kisebb munkáiból három kötet erkölcsrajz jelent meg. Az első kötet három elbeszélést tartalmaz: »Egy nyomorék története«, »A kis kertészek«, »Az ujkori Jób«; a második is hármát: »A falu bírája«, »A földfedezett ékszer« és »Mártha« címűeket. A harmadik kötetet egy nagyobb elbeszélés tölti be, mely (Rothe után németből) átdolgozás ugyan, de egészen a hazai viszonyokhoz alkalmazva. Tartalmát, czélját s irányát ezime eléggé magyarázza: »Magyar Ferencz. Tanácsadó falusi gazda, milyennek kell lenni a földművesnek. Népies irányregény. Értelmes földművesek számára.« Ara egy-egy kötetnek 50 kr. — Boross Mihály erkölcsi irányu s népies modoru iratai nagy elterjedésnek örvendenek, s mindenképp hivatva vannak, a nép és ifjuság kezébe egyfelől a ponyvairódomai silányosságokat, másfelől a Schmid Kristóf-féle éremlyőségeket egészségesebb és táplálóbb olvasmány-nyal szorítani ki.

La uka Gusztyávtól »Ujabb novellák« jelentek meg, többnyire humoros tartalommal, a szerző ismeretes modorában. Lauka humora néha a frivolba megy át s a groteszk és a burleszk határai közt csapong. Iránya azonban, frivol részletei dacára, jó; erkölcsi és nemzeti.

A magyar népek és ifjuságunk ajánlott »Kis Történelmi könyvtár«-bóla IV. füzet: »A nagy Napoleon császár történetét« hozza, jó források után s élvezhetőleg dolgozva.

Áldor Imrétől. Ára ennek is, mint a könyvtár minden egyes füzetének, 40 kr.

Ábrányi Kornéltól „Elméleti és gyakorlati összehangzottan” első kötete hagyta el a sajtót. (Ára 2 frt.) Az egész munka négy kötetben a zeneszerzés tudományát tárgyalja, s a második kötet a dallamtan, a harmadik az ellenpontozat elméletéről, a negyedik a hangszerelés tanáról szól. A zenetudomány terén nem volt még magyar nyelven önálló, kimerítő s magasabb zene-tanintézeteknek is szolgálatára álló munka, s így Ábrányi könyve mindenestre figyelemre méltó s érezhető házagot pótol, a zenészek pályáira készülőknek alkalmas kézikönyvet nyújtván.

Végre mindeneknek szükséges, sőt nélkülözhetetlen a következő mű: „Német-magyar Pót-szótár” írta dr. Ballagi Mór. A nagy és eddig magában is legteljesebb s legjobb Ballagi-féle német-magyar szótárból kimaradt, vagy nem jól értelmezhető, vagy annak utolsó (1862-diki) átdolgozása óta forgalomba jött, leginkább mű- s mester-szavak gyűjteménye, mely most már (ez idő szerint) igazán teljessé teszi a szótárt s mind annak, mind bármelyik német-magyar szótár birtokosának nélkülözhetetlenül szükséges. Az előbbi szótár alakjában 140 lapra terjedő füzet ára 1 frt.

— Stuart Mill nemzetgazdaságtanát Dapcy L. lefordította magyarra s a nagybecsű munka 4 kötetben még az ősszel meg fog jelenni.

— A közmunka és közlekedési miniszterium több tudományos művet s hivatalos jelentést ad ki, melyek közül az első füzetet György Endre miniszteri fogalmazó jelentése képezi az angol vasúti törvényhozás történetéről. A megjelent első füzet magyar s angol nyelven irt bevezetésen kívül az angol vasúti törvényhozásnak a kir. bizottság jelentése szerint egybeállított történetét tartalmazza. E mű, mely eredeti tanulmányokon alapszik, hiányt pótol irodalmunkban.

— Új tankönyv. Mauritz Rezső főreáltonadai tanártól a középtanodák első osztálya, valamint a polgári és felsőbb népokolák megfélelő osztályai számára „Közönségessé szántan” jelent meg. Első füzet ára 60 kr. A második füzet a középtanodák második, harmadik és részben negyedik osztálya számára; ára 80 kr. Kiadta Aigner Lajos.

— Egy napilag megszűnt, egy másik megindult julius 1-én kezdve. A „Középpárt,” politikai napilap bevezette pályafutását s megjelent a „Budapest,” melyet Bakos Gábor szerkeszt, mint kiválólag fővárosi érdekű napilapot, s mely egyszerűen német nyelvű kiadásban is megjelenik. Reggeli és esti kiadásból áll, s igen olcsó; a reggeli szám 2 krajczár, az esti 1 krajczár. Tartalma azonban elevebb lehetne, ha boldogulni kíván.

— Két új lap a vidéken. Nyiregyházán „Természet-gyógyász” című lap indult meg, s havonként kétszer fog megjelenni. Szerkeszti Ungerleider Jónás, házonszerző orvos. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Kassán pedig gazdasági lap indult meg magyar és német nyelven így cím alatt: „Felső magyarországi népgazda.” Szerkesztője és kiadóulajdonosa Steidl Bernát Camillo. Előfizetési ára fél-évenként 3 frt.

— Színházak. Julius első napja óta a nemzeti színház csukva van, s a kőművesek romboló és építő hatalma uralkodik a muzsák csarnoka fölött. Utolsó drámai előadása jun. 29-én volt, s akkor Scribe-nek szelleműsán irt, de drámai anyagban nem gazdag „Pajtás kódás” című vígjátékát elevenítették föl hosszú pihenés után. Az irodalom és közelet pajtáskodásait tünteti föl itt Scribe s guyoros és mulatós rajzban mutatja be az irodalom szerencselovagjait, kik kevés tehetséggel, de nagy szájjal bírnak, s egymást uton-utófélen rendkívül lányszneknek hirdetik. A darabnak azonban csak közepeszerű hatása volt, mert az ily irányzatú színpadi tárgyalások, mint itt az irodalom színpadmozgatói dolgai, csak úgy bírnak kellő értékkel, ha sokkal átalánosabban beportulnak a mindennapi életbe, mint az írók csoportjai, melyek végre is nem annyira abba az életkörbe tartoznak, honnan a drámát kell meríteni, hanem magán körökbe, s ezek mindig érdekesebbek. Az előadás jó volt, s ebből megemlítjük, hogy Nádai egy fűzfa poétában egy fiatal író alakzatát öltötte föl, s modula-

taiban is igyekezett utánozni, a miért sokat nevette a közönség, de a mi sokkal karikatúrás színpadi eljárás, hogy sem a nemzeti színházba való volna, hol művészi ábrázolásra kellene törekedni mindenkinek. — A budai színházban Bokody színtársulata változatos játékkal igyekszik meghódítani a közönséget. Vasárnap Vahot Imrétől adtak elő egy eredeti színművet, mely „Egy magyar iparos” cím alatt az még és becsületet munkát dícsőíti. A jóra való irány sok frázissal van támogatva, de mivel a darab gyöngye szerkezetű, régi divatu színpadi fogásokkal, nem kellett általános hatást. Szerdán ismét újdonságot adtak, egy francia operettet Lecoq-tól, ki most igen divatos zenei s körülbelül legtöbbet is ér Offenbach után a zenei hobortok és bohóságok színpadra hozásában. Az itt bemutatott operette címe „Száz szűz”, s úgyes paródiázsa egy angol gyarmat benépesítésére szállított nők toborzását és házassági viszonyait. A közönségnek megtetszett mind a szöveg, mind a zene, mind pedig az előadás, s ez operette úgy látszik, hogy kedvezése lesz. Első előadását nagy közönség taposolta. — Völgyi színtársulata kevésbé boldogul a városi arénában és az istvánvári színházban, noha ő is elég tarkán állítja össze a darabokat, de kevés nála a jóra való erő.

Közintézetek, egyletek.

— A magyar tud. akadémiának e hó 1-én napján összes ülése volt, az utolsó ülés a szünidő előtt. Kondor Gusztáv tartott emlékbeszédet a nagyírú angol osillagász Herschel János fölött, ki akadémiánk kültagjaul 1858-ban választott s 1871. május havában hunyt el. Az emlékbeszéd után Arany János föltörök pályázati jelentéseket mutatott be. A Fáy-jutalomdíjra a „bankrendszer”-t tárgyaló 3 pályamű érkezett meg. Előterjeszti továbbá a II. osztály véleményét a Dora-féle pályadíjra beérkezett 2 mű (a „differenciális tarifák”-ról) iránt beadott bírálatok fölől. A három bíráló közül egy az 1. számú műnek, a másik a 2. számúnak, a harmadik pedig mind a kettőt egyformán kitűnőnek talánván, mindkettőnek egyenlő részekben tartja oda ítélendők az 50 arany díjat. Az osztály véleménye az, hogy a két szerző föl lenne szólítandó, műveinek egybeolvasására, mely esetben az akadémia a munka kiadását magára vállalná. E vélemény az akadémia által el nem fogadott, mire az osztály néhány percznyi tanácskozást tartott, és aztán a 2. számú pályaművet ajánlá jutalmazásra. A jellegű levélkéket föl-bontatván, a pályadíj-nyertes mű szerzőjéül György Endre tünt ki. A másik mű, mint egyaránt jeles, külön tiszteletdíj mellett ki fog adatni, szerzője azonban föl lesz szólítandó, hogy előbb némi irályi javításokat eszközöljön. Bejelentetett, hogy a király az akadémia nagy szótárának egy példányt elfogadta s azt saját könyvtára számára vette át. Ehhez gr. Lónyay Menyhért elnök azon megjegyzést csatolá, hogy egy közelebbi alkalommal maga a király volt az, a ki őt a szótárra emlékeztette és föl hívta, hogy mihelyt teljesen megjeljen, ő Felsőegye könyvtára számára egy példányt beküldéséről gondoskodjék.

— A magyar tud. akadémiájáról a „P.N.” a következő statisztikai adatokat közli: „Az akadémiának jelenleg 227 tagja van, a külföldiek kivül. Legtöbb köztük a tanár: 78; ezekhez járul még 28 olyan, a kik egykor szintén tanárok voltak. Pap van 37, köztük 9 püspök, még pedig hét katolikus, egy evangélikus s egy unitárius. A képviselőházban harmincz akadémikus ül, a fölsházban tizenhat. A többi tag, a következő társadalmi osztályokra esik: van huszonnégy közigazgatási tisztviselő, husz orvos, tizenöt mágnás, tíz bíró, kilencz szerkesztő, négy katona, két miniszter (Pauler, Trefort,) hat ex-miniszter. A belső tagok közül 33-an egyszerűen külföldi tudós társaságoknak is tagjai. Vallás szerint van: 123 katolikus, 60 református, 35 evangélikus, 3 görög katolikus, 3 unitárius s 3 zsidó.”

Jegyezzük meg, hogy az ily összeállítás s osztályozás soha sem ad valami világos képet s nem is biztos. Ugyanazon egy ember kétféle három kategóriába is sorozható. Nem is szokott pontos lenni. Így pl. hogy csak egyet említsünk;

a jelen összeállítás 6 ex-minisztert számlál meg az akadémiai tagok közt. Mi jóval többet olvasunk meg. Nem említve a külső tagok közül számosakat, kiket a jelen összeállítás nem is vett számba, nem említve gr. Szécheny Antalt, a ki nem magyar miniszter volt, b. Vay Miklóst, a ki 1848-ban kinevezett miniszter-elnök volt (1848. okt. 2-án, Batthyány ellenjegyzésével s Ferdinánd aláírásával), de tényleg nem működött s még mindjárt másnap helyébe tett utóda Récsey Ádám kinevezését sem ellenjegyezte, — mégis 8 ténylegesen működött magyar minisztert találunk az akadémia tagjai közt, u. m. Gróf Festetics György (csak az igazgatási tanács tagja; a következők azonban belső tagok;) Deák Ferencz, Gorove István, Horváth Boldizsár, Horváth Mihály, Kerkapoly Károly, gr. Lónyay Menyhért, gr. Mikó Imre.

— A történelmi társulat július 2-ki ülésében legelsőben is a nyári kirándulások ügyében elhatározták, hogy a zólyomi levéltár átkutatására is engedélyt kérnek Zólyom városától. Majd Ortvy Tivart tartott fölolvastást, bírálatosan ismertetvén Mommsennek a Dácia régiségeivel foglalkozó művét. E mű a föliratok történelmével kezdődik. Először Mátyás korában kezdetkét az emlékeket gyűjteni, találni ilyeneket Bonfinál és a korabeli írónál elég számmal. Itt Mommsen részletesen ismerteti az ide vonatkozó irodalmat. Ezután áttér Dácia politikai történelmére. Meghatározza az első római telepítés idejét. Erről eddig az volt a közhiedelem, hogy 106-ban Kr. u. történt, de újabban Atheneben találtak egy föliratot, melyből kiderül, hogy az első telepítés csak egy évvel később 107-ben történt. E lelet előtt a Dáciára vonatkozó legrégebb emlék egy Dél-magyarországon talált fölirat, mely Kr. u. 108-ból ered. Egy más emlék Kr. u. 110-ból. A történelmi előadást Dácia elvesztése történetének leírásával zárja be.

— A magyar orvosok és természetvizsgálók gyűlési nagygyűlésének programja már végleg meg van állapítva. A ki rész venni kíván, aug. 12-dikeig Sztupa Györgynél (Budapest, széna-téri gyógyszerárban) jelentkezék, a hat forintnyi tagdíj beküldése vagy átadás mellett, mire ő megküldi az igazolványt, mely kedvezményekre (olcsó utazásra, sat.) jogosítja föl birtokosait. A beiratás aug. 15—17-én a gyűlési városán lesz, s ez alkalommal adják át a tagoknak a fölveti jegyet, szállás-utalványt, a mehadiai évkönyvet, Győrmegeye és város leírását s a nagygyűlési emléket. Aug. 17-én este lesz az ismerkedési estély; 18-án d. e. 9-kor a megnyitó közlés; 19-én, 20 és 21-kén szak-ülések; (a régészeti osztály 19-én Pannohalmán tartja szakülését); 22-én d. e. 8-kor ünnepélyes zárgyűlés, mely után a tagok külön vonaton kirándulnak Szent-Miklórsra, innen kocsikon a régi templomáról híres Lébénybe, aztán vasuton Mosonyba és Magyar-Óvárára, a hol lesznek 23-án is. A gyűlési ülésnapjaiban többféle mulatóságok lesznek a városban s kirándulások Pannohalmára. A nagygyűlésnek rendes napi közlönye lesz.

— A balaton-füredi szeretetház, melynek a magyarországi kholerainségek javára Svájcban gyűjtött összegekben alig pár hóval ezelőtt 500 frt jutott, nemrég a Zürich és Glarus kantonokban begyűlt összegből, Keller budapesti svájci konzul utján, újabb 2000 franknyi adományban részesült.

— A londoni magyar egylet mult szombaton ünnepelte meg fönnállásának hatodik évfordulati napját. A vendégek száma meghaladta a százat s köztük volt Teck hercege is, a királyi család egyik tagja. Az angol királynő, a walesi hercege s hercegné tiszteletére mondott pohárköszöntések után gr. Beust, mint elnök, király ő felségét tette, hazánkat úgy tüntetvén föl, mint az alkotmányos élet egyik mintáorrszágát. Gróf Beust aztán a társulat jóllétére emelte poharát s egyzersmind értesített adott munkájáról és vagyon állásáról. Dr. Ro th a társulat védnökét Teck herceget köszöntötte föl, érintve a herceg összkötötéseit Erdélylyel, hol ma is vannak uradalmi Teck herceg felett e pohárköszöntésre, kifejezővén ragaszkodását anyaföldjéhez s meggyőződését, hogy az angol nemzet kiváló rokonszenvvel viseltetik a magyar iránt. Volt még több toasz is, s a lakoma alatt Rácz Pali zenekara játszott. Az egylet mintegy 7 ezer forintot

kapott ajándékképpen, s ez összegben király ő fölsége 500, Teck herceg 250, gr. Beust 200, Rothschild 200, Sir R. Wallace 100, Mr. G. Moore 100 forinttal szerepelnek.

Egyház és iskola.

— A műegyetemi tanács jun. 28-án tartott ülésében a jövő tanévre megválasztott rektorok: Vész János Armin; dekanokká: az egyetemes szaksztyáiban Kriesch János (ujjonnan), a gépészmérnöki szaksztyáiban Bielek Miksa (ujjonnan), a mérnöki és építészeti szaksztyáiban (Kruspér István lemondása folytán) Kherndl Antal.

— A zalavári apátáság függetlenségének helyreállítási ünnepe vasárnap volt Zala-Apátiban. E regényes fekvésű hely igen meglelőnkülten a napon, a környék népe, a közeli birtokosok és távolról érkezett vendégek seregétől. Mindnyájan üdvözölték Modrovics Gergely apátot, ki háromszáz év óta első önálló apátja e helynek. A Te Deum alkalmával ő történelmi visszajárlantást vetett ez apátáság multjára. Nagy mise után a kolostor folyosóin volt az ebéd, kétszáz vendéggel.

— A pesti kir. főgymnáziumi ifjuság önképző egylete m. hó 28-án Csokonai-ünnepet rendezett, fölolvastásokkal s szavalatokkal. Csokonai működéséről Darvai Fülöp tartott gondos tanulmányokra mutató értekezést. Az ifjusági kör évi működéséről, az irodalom-történet és műfordítási pályázatokról pedig Szinyei József tartott beszédet, mutatványokat is olvasva föl. Reisz Mór és Fehérpatakyl László szintén jelentéseket tettek. A kör igen szép jelét adta a komoly törekvésnek.

Mi újság?

— A királyi pár, hir szerint, október elején jön Budapestre s két hónapot töltenek itt és Gödöllőn. — Gr. Andrássy külügyminiszter e hó 7-én Belsőbó Terebesre megy pihenni.

— József főherceg és családja hetfőn délután hagyta el a Margit-szigetet, honnan Alesutra költöztek. Ott maradnak őszig. Akkor aztán egy hónapig valószínűleg ismét a szigeten fognak lakni, miközben József főherceg az ország különböző helyein táborozó honvédszereplőket szemléli meg. Azt is megemlítjük, hogy József főherceg a Margitsziget felső részén saját használatára pompás palotát fog építtetni.

— Deák Ferencz napról-napra jobban érzi magát a Schwarz-féle városi nyaralóban, mely dr. Hofmeister (azelőtt Fischof) vizsgálóintézete mögött fekszik s emeletes teraszáról a legzebb kilátás van az egész városrészben. A távoli hegyek alatti falukat is látni lehet róla. Azelőtt — írja a „Fővárosi Lapok” — az öreg ur e terrázon töltte az időt, de ma már lejár a kertbe s vidáman nézi a társaságot, mely kuglissállal tölti az órákat. Délután négy órakor fogadják látogató barátjait s nyájasan beszélget velők. A vidám adomák újra szőnyegre kerülnek, s mindig erősbül a remény, hogy a gondoktól ment élet, a Nedeczky-család szeretetteljes ápolása, dr. Kovács Endre orvosi buzgalma, (kinek e buzgalomért, hir szerint legmagas helyről is kitüntetés szántak), a régi jóbarátok vidorsága élizik, vagy legalább is lényegesen megnyíhtik azt a betegséget, melyre az utóbbi időkben annyit aggodalomra adott okot.

— Egy híres olasz író nő időz jelenleg a fővárosban, kinek egy-egy művét gyakran emlegette, hanem a bennök bőven található pikáns föltűnőségektől is. A híres államférfi, Ratazzi neje: Letitia ez, és Türr István sógorjőze. Jelen volt szerdán a képviselőház karzatán is, csütörtökön pedig Türr lokomát rendezett tiszteletére a Margit-szigeten.

— Keleti Károlyt, az országos statisztikai hivatal igazgatóját a londoni Statistical Society tiszteletli tagul választotta. Keletinek „Magyar statisztikai évkönyv”-ről pedig a Turinban megjelenő „Cosmos” legutóbbi füzetében Caporali Henrik ír nagy elismeréssel.

— Zichy Mihály, a híres képiro, véégképen megválván az orosz udvartól, mult pénteken hazá érkezett, s ezental a nyarat rendesen ithon töltendi, az év többi részét pedig Párisban, hová most már el is utazott. Írói és művészi körök vasárnap lakomát rendeztek tiszteletére a Margit-szigeten.

— Elnyitnak még: Stern Simon, a n.-várad i. h. h. község elnöke, jótékony polgár, ki a népevelnek iskolát is alapított, 71 éves korában; öz. Gubicz Andrásné szül. Poldermann Julia, az ismert gépész özvegye, a fővárosban 48 éves korában; Lechner Ödönné, szül. Priemayer Irma asszony, a fővárosi körök egyik szép, ifjú hölgye, 27 éves korában, tudódszben; Seid Ernő, a fűszeripari gazdasági tisztség főnöke 64 éves korában.

téletére a városi Klemens-féle vendéglőben. Az első toaszot a lakoma házigaadja: Pulszky Ferencz mondá, melegen tetteve a kitűnő vendéget. Őt tette P. Szathmáry K. is, ohajtva, hogy köztünk maradjon s képirásunkban új iskolát alapítson. Zichy Mihály igen szépen felelt e marasztásra. Elmondá, hogy vannak magyar képirok, kik inkább lennének hivatva iskolát alapítani; de elmondá azt is, hogy nemcsak a művészetet kell buzdítani, hanem fejteni a műtűlést s a művészetet a nemzetben is, hogy ennek valóban szüksége legyen művészekre és műiskolákra. Fájdalom, nagyon is igazat mondott.

— A hivatalos lapból. A király Zsoldos Ignác, legfőbb ítélőszéki tanácselnöknek, 48 évi közhasznú és kitűnő szolgálatainak elismerésül a SzentIstván-rend kiskeresztyjé adományozta; Csillag Benő, ítélő-táblai rendes bírónak, hosszú, hű és sikeres szolgálatai elismerésül, a maga és utódai részére a magyar nemesseget adományozott „ettartarcai” előnével.

— Házasságok. Munkácson, Illés Ida k. a. P. Szathmáry Károlyné nővére, e napokban tartá esküvőjét Papp József uradalmi ügyész-szel. — Gr. Bethlen Aurél eljegyezte m. hó 21-én Földvári Imrét, a kővárvidéki kapitány taneji Földvári József és gr. Haller Klára leányát. — Vas Gereben elhunyt írónk leányát, Radakovic Josán kisasszonyt, vasárnap vezette oltárhoz szüzei Áron László.

— Buda és Pest egyesítését addig is, míg kö vagy oszlop fogja hirdetni, Schrecker fényképész örökíteni meg egy albumban. Leányképzői Budapest képviselőtestületének összes tagját, aztán kerületet kerületre csoportosan állítja össze, a képek elárulásának egy megbízott részét pedig a városi szegények számára szolgáltatja át.

— Sorshuzás. A jótékony ezélokra szánt IV-ik államsorsjáték június 30-án történt huzás alkalmával a következő sorozatok huzattak ki: 54, 58, 206, 68, 249 és 223. Ezek 10 frtot nyertek. A százezer forintos főnyeremény a 3681 számú sorjegyre. Huszezer forintot nyert a 154,286 szám; ötezer forintot a 90,761 és 185,615 számok; három ezer forintot a 267,173 és 183,995; ezeröttszáz forintot 136,005, 65,824, 219,090, 248,984 számok; ezer forintot nyertek: 18,095, 120,097, 227,145, 100,671, 134,714, 98,209, 298,565, 56,142, 134,938, 199,504; ötszáz frt pedig a következő számokra jutott: 25,527, 234,021, 223,669, 271,547, 251,245, 86,894, 41,901, 70,683, 159,084, 4904, 60,854, 166,846, 85,360, 23,309, 223,955, 134,906, 209,289 65,548, 159,859, 219,718. Ezen kívül 80 darab sorsjegy nyert 100 frtot, 200 darab pedig 50 frtot.

A hitelsorsjegyek július 1-szi huzásánál 200,000 frtnyi főnyereményt az 545 sor 33. száma nyerte; 40,000 frtot a 2529 sor 52 sz., 20,000 frtot a 1652 sor 29 sz. A többi kihuzott sorozatok ezek: 134, 322, 387, 1219, 1464, 1562, 1719, 1895, 2204, 2301, 2797, 3179. — (A sorshuzás eredményét részletesen társalpunkban a „P. Ujdonságok”-ban közöljük.)

Halálozások.

Perthl József, nagycezeni néptanító, elhunyt m. hó 26-án. Negyven év óta működött a népnevelés terén, és közbeesülést vívott ki magának, a mit bizonyít azon körülmény is, hogy 1869-ben mint bizalmi férü a megyei iskola tanács tagjává lón választva.

Ecséry Lajos, a fővárosi tanfériaik egyik buzgó tagja, elemi tanító és volt honvédtűzteriszt, meghalt e napokban.

Dr. Krammer Károly, Eger városának egyik keresett orvosa, meghalt m. hó 22-én.

Stefulich Mihály, nagybecskereki poltegmester, elhunyt a fővárosban, hová betegsége gyógyítása végett jött.

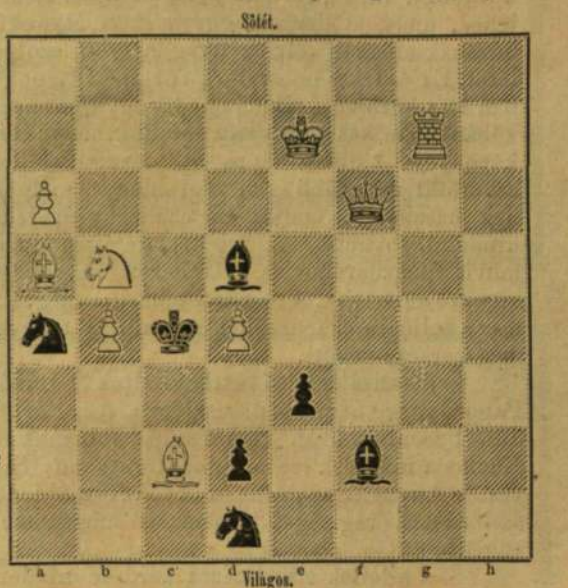
Elnyitnak még: Stern Simon, a n.-várad i. h. község elnöke, jótékony polgár, ki a népevelnek iskolát is alapított, 71 éves korában; öz. Gubicz Andrásné szül. Poldermann Julia, az ismert gépész özvegye, a fővárosban 48 éves korában; Lechner Ödönné, szül. Priemayer Irma asszony, a fővárosi körök egyik szép, ifjú hölgye, 27 éves korában, tudódszben; Seid Ernő, a fűszeripari gazdasági tisztség főnöke 64 éves korában.

Szekely József, ismert nevű író egyetlen fia: Béla, a roncsoló toroklob áldozata lett 8 éves korában.

Garasonin, Szerbia egyik államférfia, ki hosszabb ideig vezette a kormányt, s a népnevelés ügyét is előmozdította, elhunyt Belgrádban.

SAKKJÁTEK.

761. sz. f. Reiman F.-től (Königsberghen).

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

A 756-dik számú feladvány megfejtése. Erkel Ferencz tiszteletére Brankovits első előadása alkalmával.

(Vész J. Arminiól Budapest.)

Vil.	Söt.
1. Vd5-d2	Kd4-c5
2. Hb6-a4	Fb5-a4
3. Vd2-d7	Fg8-d6
4. Ff4-e3	Ke5-d5
5. Hb4-h7	Fd6-e5
6. Ba1-d1	Fd4-d1 matt.

Helyesen fejtették meg: Vesz Armin: Fülöp József. — Dehreczenben: Zagya Imre. — Miskolcon: Hartmann testvérek. — A pesti sakk-kör.

Rövid értesítések. Miskolc: F. A. Feladványai közül az első hármas 2 lépésben oldható meg. A második ópen használhatatlan. A harmadikban pedig sötét nemhogy a negyedikre, de még az ötödik lépésre sem lesz matt.

Előfizetési fölhívás.

A VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK

1874-ik első évnegyedi folyama március-hó végével lejárván, tiszteletli fölhívjuk előfizetőinket, sziveskedjenek előzetéseiket mielőbb megajutani, hogy a lapok kiadásában fenakadás ne történjék.

A „Vasárnapi Ujság” folyó év elejétől kezdve szépirodalmi és tárzarovatainak tete-mésbővítésével — állandóan két ivny tartalommal jelen meg, a „Politikai Ujdonságok” pedig, mely a politikai események teljes és hű krónikáját tartalmazza, a „Magyar Gazda” című gazdasági melléklettel van bővítve.

Előfizetési föltételek:

postai szétküldéssel vagy Budapestben házhoz hordva

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok egyútt:

Évnyegyedre (július - szeptember) . . . . . 3 ft.
Félévny (július - december) . . . . . 6 ft.

Csupán a Vasárnapi Ujság:

Évnyegyedre (július - szeptember) . . . . . 2 ft.
Félévny (július - december) . . . . . 4 ft.

Csupán a Politikai Ujdonságok:

Évnyegyedre (július - szeptember) . . . . . 1 ft. 50 kr.
Félévny (július - decz mber) . . . . . 3 ft. 50 kr.

— Egyes előfizetéseket legzezőszerűben postai utalvány által eszközölhetők, a melyre bérmetsítésül csak egy darab 5 kros bélyeg kívánatik.

— Tű előfizetést példányra gyűjtőinknek egy tiszteletdíj példánnyal szolgálunk.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Különléle.

Tiszteletbeli szabókká választotta meg a londoni szabó-egyesület a jelenleg működő brit kabinet három tagját, Disraelyt, Derbyt és Salisburyt.

Régiségek. A Mohácsnál elveszett II. Lajos királynak egy pergamentre irt oklevélét küldötték be a „Történelmi Lapok“ szerkesztőjéhez, mely jó darabig egy székely atyánkfia házában ablakán tett az üveg helyett szolgálatot.

Római oltár felső részét találták Ó-Budán Papp György házában pinczejében. Az oltárt C. Jul. Proculus, M. Aurelianus Vibianus és Lucius a második legio katonái Silvanus Silvester Augustusnak állították föl.

A halottak elégetésének kérdése mindenfelé napirenden van. Nálunk Budapesten egymásután 4—5 röpírat is jelent meg, fejtegetve

az elégetés szükségességét. Bécsben már tettek is valamit, a városi tanács elfogadván a tisztí főorvos és középítési bizottság által is támogatott dr. Pichl által tett azon indítványt, hogy a holttestek elégetése legjobb, legolcsóbb módjának kipróbálása végett próbák tétessenek.

Nemzeti színház.

Péntek, jun. 26. „Alfonz ur.“ Vigjáték 3 felv. Irta Dumas S. ford. Paulay Ede. Szombat, jun. 27. „Mignon.“ Opera 3 felv. Zenéjét szerzte Thomas A. (Hauk M. k. a. föllépteül.)

Vasárnap, jun. 28. „Két pisztoly.“ Népszínmű 2 szakaszban. Irta Szigligeti.

Hétfő, jun. 29. „A pajtáskodás.“ Vigjáték 5 felv. Irta Scribe; ford. Feleki M.

Kedd, jun. 30. „Faust.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzte Gounod. (Hauk M. k. a. utolsó föllépteül.)

Julius 1-től augusztus 15-ikéig a színház zárva lesz.

Szerkesztői mondanivaló.

F. L. „A posta-galamb“ fordításában vannak szépen sikerült sorok, melyekben értelem, hang, zengzet, minden vissza van adva. Ezek arra mutatnak, hogy több gondnal és kitartással az egészét is sikerülten adhatná. De most még nem adta. Néhol nem értette meg az eredetit, pl. a 4-dik versszak e sora: Hiába küzd stb. . . . arra mutat) máshol

nem bírta visszaadni belőle a lényegest sem; sok-helyt pedig a hang, a mi Beranger chansonjaiban oly fontos, hibit s minden zengzetet nélkülöz; például a refrain első sorában is: a követünk szó merőben rossz, mert második szótágának, mely egészen sulytalan is, rövid is, épen sulyos és hosszú szótagnak kellene lenni stb. Ily hiányok miatt nem adhatjuk ki s figyelmeztetünk kell: több gondra és kitartásra.

Andris bojtárt kevés változtatással szívesen adnók. Ezt a sort „Közeledik a fiastyúk az éghez“ nem értjük: hogy közeledik az éghez? Talán a földhöz, ha lemenőben van. Az utolsó strófát is másképp szerelnék; oly váratlanul csap be, s a mellett oly mesterkélten, épen nem népies hangon van írva — hogy az egész összhangját romlja. — A dal is elég csinos; s arra is sort keritünk.

G. G. Reméljük, nem a költészeti tanszék jelöltje. De még a nyelv- s irodalomé sem. Különb-ben kevés reményt kellene kötnünk jövőjéhez. Az ilyen serek:

„Mig éber álomból fölvert A tó hala locsósán“

mutatják, hogy a nyelv kezdetleges szabályaiban szintoly járatlan, mint a költői kifejezésekben.

Sz. Sz. J. „De az embert vágyai vezérlik“ — mondja Petőfi. „De a földi embert vágyai vezérlik“ — toldja őn. S ez a legjobb sor az egész hosszú elégiában, mely meglehetősen lapos és sekélyes peripetében fordul le. A kis dal még üresebb!

A forradalom törzsfájáról rég irtunk már véleményt. Kiigazítva (tehát másodszor beküldve) nem láttuk.

Tartalom.

Jules Janin (arczkép). — Öngyilkos sirhangja. — Válasz. — Régebbi magyar írók csarnoka. — Magyar faluk a Barcaságban (hat képpel). — Algiri élet. — Utazás a tenger alatt (képpel). — Egyveleg. — Melléklet: Budapest jótékony intézetei, XIV. — Nyári napok. — A hétről. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Mi újság? — Halálhírek. — Sakkjáték. — Különléle. — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti naptár.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. czukor-utca 11. sz.)

HETI-NAPTÁR.

Table with columns for daily events, religious observances, and dates. Includes entries for June 26-30 and July 1-15.

HIRDETÉSEK.

Advertisement for 'KÉPES NÉPLAP' and 'POLITIKAI HIRADÓ'. Includes text about subscriptions, political content, and contact information for Nagy Miklós.

Hönig Antal és fiai

cs. kir. szabad.

vászon gyári-raktár és nagykereskedése Budapest, Erzsébet-tér „Wodianer“-féle házban

ajánlják gyári áron mindennemű saját készítményeiket u. m.: 54 rőfös rumburgi, 50 rőfös irlandi, 1/4 és 3/4 széles hollandi, 38 rőfös creas vásznat, 1/4, 1/2, 3/4, 1, 1 1/4 és 1 1/2 ágylétrét, 1/4 és 1/2 elkészített és nyers 30 rőfös fehér fonál-vásznat, mindenféle selyes és damasz asztalterítőket, asztalkészüléket 6, 12, 18 és 24 személyre, kéztörölkéket 30 rőfös darab és tuczatban.

Dúsgazdag raktár fehér és színezett ágynemű; fehér és színes vászon-zsebkendők, szőrzsák-csinvat, chifon, parket, kávékendők, csemege-asztalkendők, ágyszőnyegek stb.

Minták és árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik el. Megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek. Árudi-vásár idején üzlethelyiségünk az ottani város-házban létezik.

Advertisement for 'Kisérletű!' featuring a woman holding a sign. Text includes 'Máltósságnak kis megrendelést tenni gyönyörű NŐI ruhakelmékből' and 'HAMBURGER ADOLF'.

207 (29 50)

Advertisement for 'BUDAPEST főváros törvényhatóságának szervezete.' Includes a coat of arms and text about 'Ara füzve 1 forint 50 krajczár.'

Advertisement for 'Lukovits József-éle' featuring a mechanical press. Text includes 'fűszer-, thea-, rum- és borkereskedés' and 'Utánvét mellett küld szét a már 1849 óta fennálló'.

Advertisement for 'Chinin-csokoládé' and 'Chinin-czukor'. Text includes 'A legbiztosabb és legkellemesebb szer váltóláz ellen,' and 'Rozsnyay M., gyógyszerész'.

Advertisement for 'nyeremény-lajstromot' with 'Ingyen s bérmentve' and 'Tudakozásokra azonnal válasz adatik.'

Advertisement for 'American-Pills by Böldt' and 'Böldt egészségi labdacskái'. Text includes 'Egy doboz 65—70 labdacskára 1 frt 50 kr. (10 kr. több.)'.

Advertisement for 'Graf Széchenyi István munkái' and 'Korszerű kivonatban.' Text includes 'Második kiadás. Három kötet.'

Advertisement for 'Kisfaludy Károly' and 'Kisfaludy-lászlás megbírástól'. Text includes 'Uj olcsó és teljes kiadás négy kötetben.'

Advertisement for 'Elérhetetlen! Conn L.-féle egyetem-es-fejkorpa-olaj.' Text includes 'Gyors és biztosan ható gyógyszer mindazokra nézve, kik az erős fejkorpa képződésül kellemetlen bajban szenvednek.'

Advertisement for 'Nyári idényre!' featuring a list of goods and prices. Text includes 'Barége, Mozambique és Ecu' and 'Selyem Grenadine sima és csikos'.

Jelen hirdetésünk csak rövid kivonatot képezi kimerítő, rajzokkal ellátott nyári idényi árjegyzékünknek, melyvel kívánatra szívesen szolgálnunk.

Ruganyesőtönyök

Ujak al és felfeléval frt 10 19 50. Kócsok és lovaglós-képek frt 16—28. Elek, v. p. p. frt 17—25. Fin-ötletyök. Honvédtest-képek.

Indiai függő hinta-ágyak. C. 1-os, 10-nyal, napával, tobban, szababban és azo által alkalmashak: 1. sz. 50 font hordozó-ja frt 3.—, 2. sz. 300 font hordozó-ja frt 5.50.—, 3. sz. 1200 font hordozó-ja frt 15.00.—. Nagy, új patent-hintaagy vasaléccsal frt 14.

Utazó-eszközök.

Fa ülőkák urak és hölgyek részére 21—47, 220—25 frt. Kéz- és nagybőr-bőröndök 3.20—40 frt. Utazó-közlők, úr- és berendezettek 1.50—60 frt. Utazó- és székények, plaid-szalag, valta és gesztenyéből és vaskból legújabb nemek. — Plaid, sba, esernyő és bottekeres, igen czelvező anyag, frt 6.00—10.75.

NYÁRI IDÉNY. vízszűrő-készület (Filter)

Legjobb vízszűrő-készület (Filter) Berlin és Angolom legjobb hűtő-gyárakból. mint az egészvilágot víz többletlen tisztítók, az utolsó járnyal alkalmat kintünknek bizonyultak be. Szívesen eddigben használható szűrők frt 2.50—12. Nagybőrdet, edényvel ellátott szűrők 12—16 forintig.

Egyéb, a nyári idényre alkalmas czikkek.

- Angol patent kerit fecskendők. Nagybőr- és hűtési, szűrés, árgyvető-és-kezelő, melyek egyes részei szűrésben vagy szűrésben alkalmak megjelölésére a szűrésben a vízben, szűrésben és hűtési kerek szűrésben. Nagybőr- és hűtési hűtési anyagok. 1. sz. 2. sz. 3. sz. 4. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz. 8. sz. 9. sz. 10. sz. 11. sz. 12. sz. 13. sz. 14. sz. 15. sz. 16. sz. 17. sz. 18. sz. 19. sz. 20. sz. 21. sz. 22. sz. 23. sz. 24. sz. 25. sz. 26. sz. 27. sz. 28. sz. 29. sz. 30. sz. 31. sz. 32. sz. 33. sz. 34. sz. 35. sz. 36. sz. 37. sz. 38. sz. 39. sz. 40. sz. 41. sz. 42. sz. 43. sz. 44. sz. 45. sz. 46. sz. 47. sz. 48. sz. 49. sz. 50. sz. 51. sz. 52. sz. 53. sz. 54. sz. 55. sz. 56. sz. 57. sz. 58. sz. 59. sz. 60. sz. 61. sz. 62. sz. 63. sz. 64. sz. 65. sz. 66. sz. 67. sz. 68. sz. 69. sz. 70. sz. 71. sz. 72. sz. 73. sz. 74. sz. 75. sz. 76. sz. 77. sz. 78. sz. 79. sz. 80. sz. 81. sz. 82. sz. 83. sz. 84. sz. 85. sz. 86. sz. 87. sz. 88. sz. 89. sz. 90. sz. 91. sz. 92. sz. 93. sz. 94. sz. 95. sz. 96. sz. 97. sz. 98. sz. 99. sz. 100. sz. 101. sz. 102. sz. 103. sz. 104. sz. 105. sz. 106. sz. 107. sz. 108. sz. 109. sz. 110. sz. 111. sz. 112. sz. 113. sz. 114. sz. 115. sz. 116. sz. 117. sz. 118. sz. 119. sz. 120. sz. 121. sz. 122. sz. 123. sz. 124. sz. 125. sz. 126. sz. 127. sz. 128. sz. 129. sz. 130. sz. 131. sz. 132. sz. 133. sz. 134. sz. 135. sz. 136. sz. 137. sz. 138. sz. 139. sz. 140. sz. 141. sz. 142. sz. 143. sz. 144. sz. 145. sz. 146. sz. 147. sz. 148. sz. 149. sz. 150. sz. 151. sz. 152. sz. 153. sz. 154. sz. 155. sz. 156. sz. 157. sz. 158. sz. 159. sz. 160. sz. 161. sz. 162. sz. 163. sz. 164. sz. 165. sz. 166. sz. 167. sz. 168. sz. 169. sz. 170. sz. 171. sz. 172. sz. 173. sz. 174. sz. 175. sz. 176. sz. 177. sz. 178. sz. 179. sz. 180. sz. 181. sz. 182. sz. 183. sz. 184. sz. 185. sz. 186. sz. 187. sz. 188. sz. 189. sz. 190. sz. 191. sz. 192. sz. 193. sz. 194. sz. 195. sz. 196. sz. 197. sz. 198. sz. 199. sz. 200. sz. 201. sz. 202. sz. 203. sz. 204. sz. 205. sz. 206. sz. 207. sz. 208. sz. 209. sz. 210. sz. 211. sz. 212. sz. 213. sz. 214. sz. 215. sz. 216. sz. 217. sz. 218. sz. 219. sz. 220. sz. 221. sz. 222. sz. 223. sz. 224. sz. 225. sz. 226. sz. 227. sz. 228. sz. 229. sz. 230. sz. 231. sz. 232. sz. 233. sz. 234. sz. 235. sz. 236. sz. 237. sz. 238. sz. 239. sz. 240. sz. 241. sz. 242. sz. 243. sz. 244. sz. 245. sz. 246. sz. 247. sz. 248. sz. 249. sz. 250. sz. 251. sz. 252. sz. 253. sz. 254. sz. 255. sz. 256. sz. 257. sz. 258. sz. 259. sz. 260. sz. 261. sz. 262. sz. 263. sz. 264. sz. 265. sz. 266. sz. 267. sz. 268. sz. 269. sz. 270. sz. 271. sz. 272. sz. 273. sz. 274. sz. 275. sz. 276. sz. 277. sz. 278. sz. 279. sz. 280. sz. 281. sz. 282. sz. 283. sz. 284. sz. 285. sz. 286. sz. 287. sz. 288. sz. 289. sz. 290. sz. 291. sz. 292. sz. 293. sz. 294. sz. 295. sz. 296. sz. 297. sz. 298. sz. 299. sz. 300. sz. 301. sz. 302. sz. 303. sz. 304. sz. 305. sz. 306. sz. 307. sz. 308. sz. 309. sz. 310. sz. 311. sz. 312. sz. 313. sz. 314. sz. 315. sz. 316. sz. 317. sz. 318. sz. 319. sz. 320. sz. 321. sz. 322. sz. 323. sz. 324. sz. 325. sz. 326. sz. 327. sz. 328. sz. 329. sz. 330. sz. 331. sz. 332. sz. 333. sz. 334. sz. 335. sz. 336. sz. 337. sz. 338. sz. 339. sz. 340. sz. 341. sz. 342. sz. 343. sz. 344. sz. 345. sz. 346. sz. 347. sz. 348. sz. 349. sz. 350. sz. 351. sz. 352. sz. 353. sz. 354. sz. 355. sz. 356. sz. 357. sz. 358. sz. 359. sz. 360. sz. 361. sz. 362. sz. 363. sz. 364. sz. 365. sz. 366. sz. 367. sz. 368. sz. 369. sz. 370. sz. 371. sz. 372. sz. 373. sz. 374. sz. 375. sz. 376. sz. 377. sz. 378. sz. 379. sz. 380. sz. 381. sz. 382. sz. 383. sz. 384. sz. 385. sz. 386. sz. 387. sz. 388. sz. 389. sz. 390. sz. 391. sz. 392. sz. 393. sz. 394. sz. 395. sz. 396. sz. 397. sz. 398. sz. 399. sz. 400. sz. 401. sz. 402. sz. 403. sz. 404. sz. 405. sz. 406. sz. 407. sz. 408. sz. 409. sz. 410. sz. 411. sz. 412. sz. 413. sz. 414. sz. 415. sz. 416. sz. 417. sz. 418. sz. 419. sz. 420. sz. 421. sz. 422. sz. 423. sz. 424. sz. 425. sz. 426. sz. 427. sz. 428. sz. 429. sz. 430. sz. 431. sz. 432. sz. 433. sz. 434. sz. 435. sz. 436. sz. 437. sz. 438. sz. 439. sz. 440. sz. 441. sz. 442. sz. 443. sz. 444. sz. 445. sz. 446. sz. 447. sz. 448. sz. 449. sz. 450. sz. 451. sz. 452. sz. 453. sz. 454. sz. 455. sz. 456. sz. 457. sz. 458. sz. 459. sz. 460. sz. 461. sz. 462. sz. 463. sz. 464. sz. 465. sz. 466. sz. 467. sz. 468. sz. 469. sz. 470. sz. 471. sz. 472. sz. 473. sz. 474. sz. 475. sz. 476. sz. 477. sz. 478. sz. 479. sz. 480. sz. 481. sz. 482. sz. 483. sz. 484. sz. 485. sz. 486. sz. 487. sz. 488. sz. 489. sz. 490. sz. 491. sz. 492. sz. 493. sz. 494. sz. 495. sz. 496. sz. 497. sz. 498. sz. 499. sz. 500. sz. 501. sz. 502. sz. 503. sz. 504. sz. 505. sz. 506. sz. 507. sz. 508. sz. 509. sz. 510. sz. 511. sz. 512. sz. 513. sz. 514. sz. 515. sz. 516. sz. 517. sz. 518. sz. 519. sz. 520. sz. 521. sz. 522. sz. 523. sz. 524. sz. 525. sz. 526. sz. 527. sz. 528. sz. 529. sz. 530. sz. 531. sz. 532. sz. 533. sz. 534. sz. 535. sz. 536. sz. 537. sz. 538. sz. 539. sz. 540. sz. 541. sz. 542. sz. 543. sz. 544. sz. 545. sz. 546. sz. 547. sz. 548. sz. 549. sz. 550. sz. 551. sz. 552. sz. 553. sz. 554. sz. 555. sz. 556. sz. 557. sz. 558. sz. 559. sz. 560. sz. 561. sz. 562. sz. 563. sz. 564. sz. 565. sz. 566. sz. 567. sz. 568. sz. 569. sz. 570. sz. 571. sz. 572. sz. 573. sz. 574. sz. 575. sz. 576. sz. 577. sz. 578. sz. 579. sz. 580. sz. 581. sz. 582. sz. 583. sz. 584. sz. 585. sz. 586. sz. 587. sz. 588. sz. 589. sz. 590. sz. 591. sz. 592. sz. 593. sz. 594. sz. 595. sz. 596. sz. 597. sz. 598. sz. 599. sz. 600. sz. 601. sz. 602. sz. 603. sz. 604. sz. 605. sz. 606. sz. 607. sz. 608. sz. 609. sz. 610. sz. 611. sz. 612. sz. 613. sz. 614. sz. 615. sz. 616. sz. 617. sz. 618. sz. 619. sz. 620. sz. 621. sz. 622. sz. 623. sz. 624. sz. 625. sz. 626. sz. 627. sz. 628. sz. 629. sz. 630. sz. 631. sz. 632. sz. 633. sz. 634. sz. 635. sz. 636. sz. 637. sz. 638. sz. 639. sz. 640. sz. 641. sz. 642. sz. 643. sz. 644. sz. 645. sz. 646. sz. 647. sz. 648. sz. 649. sz. 650. sz. 651. sz. 652. sz. 653. sz. 654. sz. 655. sz. 656. sz. 657. sz. 658. sz. 659. sz. 660. sz. 661. sz. 662. sz. 663. sz. 664. sz. 665. sz. 666. sz. 667. sz. 668. sz. 669. sz. 670. sz. 671. sz. 672. sz. 673. sz. 674. sz. 675. sz. 676. sz. 677. sz. 678. sz. 679. sz. 680. sz. 681. sz. 682. sz. 683. sz. 684. sz. 685. sz. 686. sz. 687. sz. 688. sz. 689. sz. 690. sz. 691. sz. 692. sz. 693. sz. 694. sz. 695. sz. 696. sz. 697. sz. 698. sz. 699. sz. 700. sz. 701. sz. 702. sz. 703. sz. 704. sz. 705. sz. 706. sz. 707. sz. 708. sz. 709. sz. 710. sz. 711. sz. 712. sz. 713. sz. 714. sz. 715. sz. 716. sz. 717. sz. 718. sz. 719. sz. 720. sz. 721. sz. 722. sz. 723. sz. 724. sz. 725. sz. 726. sz. 727. sz. 728. sz. 729. sz. 730. sz. 731. sz. 732. sz. 733. sz. 734. sz. 735. sz. 736. sz. 737. sz. 738. sz. 739. sz. 740. sz. 741. sz. 742. sz. 743. sz. 744. sz. 745. sz. 746. sz. 747. sz. 748. sz. 749. sz. 750. sz. 751. sz. 752. sz. 753. sz. 754. sz. 755. sz. 756. sz. 757. sz. 758. sz. 759. sz. 760. sz. 761. sz. 762. sz. 763. sz. 764. sz. 765. sz. 766. sz. 767. sz. 768. sz. 769. sz. 770. sz. 771. sz. 772. sz. 773. sz. 774. sz. 775. sz. 776. sz. 777. sz. 778. sz. 779. sz. 780. sz. 781. sz. 782. sz. 783. sz. 784. sz. 785. sz. 786. sz. 787. sz. 788. sz. 789. sz. 790. sz. 791. sz. 792. sz. 793. sz. 794. sz. 795. sz. 796. sz. 797. sz. 798. sz. 799. sz. 800. sz. 801. sz. 802. sz. 803. sz. 804. sz. 805. sz. 806. sz. 807. sz. 808. sz. 809. sz. 810. sz. 811. sz. 812. sz. 813. sz. 814. sz. 815. sz. 816. sz. 817. sz. 818. sz. 819. sz. 820. sz. 821. sz. 822. sz. 823. sz. 824. sz. 825. sz. 826. sz. 827. sz. 828. sz. 829. sz. 830. sz. 831. sz. 832. sz. 833. sz. 834. sz. 835. sz. 836. sz. 837. sz. 838. sz. 839. sz. 840. sz. 841. sz. 842. sz. 843. sz. 844. sz. 845. sz. 846. sz. 847. sz. 848. sz. 849. sz. 850. sz. 851. sz. 852. sz. 853. sz. 854. sz. 855. sz. 856. sz. 857. sz. 858. sz. 859. sz. 860. sz. 861. sz. 862. sz. 863. sz. 864. sz. 865. sz. 866. sz. 867. sz. 868. sz. 869. sz. 870. sz. 871. sz. 872. sz. 873. sz. 874. sz. 875. sz. 876. sz. 877. sz. 878. sz. 879. sz. 880. sz. 881. sz. 882. sz. 883. sz. 884. sz. 885. sz. 886. sz. 887. sz. 888. sz. 889. sz. 890. sz. 891. sz. 892. sz. 893. sz. 894. sz. 895. sz. 896. sz. 897. sz. 898. sz. 899. sz. 900. sz. 901. sz. 902. sz. 903. sz. 904. sz. 905. sz. 906. sz. 907. sz. 908. sz. 909. sz. 910. sz. 911. sz. 912. sz. 913. sz. 914. sz. 915. sz. 916. sz. 917. sz. 918. sz. 919. sz. 920. sz. 921. sz. 922. sz. 923. sz. 924. sz. 925. sz. 926. sz. 927. sz. 928. sz. 929. sz. 930. sz. 931. sz. 932. sz. 933. sz. 934. sz. 935. sz. 936. sz. 937. sz. 938. sz. 939. sz. 940. sz. 941. sz. 942. sz. 943. sz. 944. sz. 945. sz. 946. sz. 947. sz. 948. sz. 949. sz. 950. sz. 951. sz. 952. sz. 953. sz. 954. sz. 955. sz. 956. sz. 957. sz. 958. sz. 959. sz. 960. sz. 961. sz. 962. sz. 963. sz. 964. sz. 965. sz. 966. sz. 967. sz. 968. sz. 969. sz. 970. sz. 971. sz. 972. sz. 973. sz. 974. sz. 975. sz. 976. sz. 977. sz. 978. sz. 979. sz. 980. sz. 981. sz. 982. sz. 983. sz. 984. sz. 985. sz. 986. sz. 987. sz. 988. sz. 989. sz. 990. sz. 991. sz. 992. sz. 993. sz. 994. sz. 995. sz. 996. sz. 997. sz. 998. sz. 999. sz. 1000. sz. 1001. sz. 1002. sz. 1003. sz. 1004. sz. 1005. sz. 1006. sz. 1007. sz. 1008. sz. 1009. sz. 1010. sz. 1011. sz. 1012. sz. 1013. sz. 1014. sz. 1015. sz. 1016. sz. 1017. sz. 1018. sz. 1019. sz. 1020. sz. 1021. sz. 1022. sz. 1023. sz. 1024. sz. 1025. sz. 1026. sz. 1027. sz. 1028. sz. 1029. sz. 1030. sz. 1031. sz. 1032. sz. 1033. sz. 1034. sz. 1035. sz. 1036. sz. 1037. sz. 1038. sz. 1039. sz. 1040. sz. 1041. sz. 1042. sz. 1043. sz. 1044. sz. 1045. sz. 1046. sz. 1047. sz. 1048. sz. 1049. sz. 1050. sz. 1051. sz. 1052. sz. 1053. sz. 1054. sz. 1055. sz. 1056. sz. 1057. sz. 1058. sz. 1059. sz. 1060. sz. 1061. sz. 1062. sz. 1063. sz. 1064. sz. 1065. sz. 1066. sz. 1067. sz. 1068. sz. 1069. sz. 1070. sz. 1071. sz. 1072. sz. 1073. sz. 1074. sz. 1075. sz. 1076. sz. 1077. sz. 1078. sz. 1079. sz. 1080. sz. 1081. sz. 1082. sz. 1083. sz. 1084. sz. 1085. sz. 1086. sz. 1087. sz. 1088. sz. 1089. sz. 1090. sz. 1091. sz. 1092. sz. 1093. sz. 1094. sz. 1095. sz. 1096. sz. 1097. sz. 1098. sz. 1099. sz. 1100. sz. 1101. sz. 1102. sz. 1103. sz. 1104. sz. 1105. sz. 1106. sz. 1107. sz. 1108. sz. 1109. sz. 1110. sz. 1111. sz. 1112. sz. 1113. sz. 1114. sz. 1115. sz. 1116. sz. 1117. sz. 1118. sz. 1119. sz. 1120. sz. 1121. sz. 1122. sz. 1123. sz. 1124. sz. 1125. sz. 1126. sz. 1127. sz. 1128. sz. 1129. sz. 1130. sz. 1131. sz. 1132. sz. 1133. sz. 1134. sz. 1135. sz. 1136. sz. 1137. sz. 1138. sz. 1139. sz. 1140. sz. 1141. sz. 1142. sz. 1143. sz. 1144. sz. 1145. sz. 1146. sz. 1147. sz. 1148. sz. 1149. sz. 1150. sz. 1151. sz. 1152. sz. 1153. sz. 1154. sz. 1155. sz. 1156. sz. 1157. sz. 1158. sz. 1159. sz. 1160. sz. 1161. sz. 1162. sz. 1163. sz. 1164. sz. 1165. sz. 1166. sz. 1167. sz. 1168. sz. 1169. sz. 1170. sz. 1171. sz. 1172. sz. 1173. sz. 1174. sz. 1175. sz. 1176. sz. 1177. sz. 1178. sz. 1179. sz. 1180. sz. 1181. sz. 1182. sz. 1183. sz. 1184. sz. 1185. sz. 1186. sz. 1187. sz. 1188. sz. 1189. sz. 1190. sz. 1191. sz. 1192. sz. 1193. sz. 1194. sz. 1195. sz. 1196. sz. 1197. sz. 1198. sz. 1199. sz. 1200. sz. 1201. sz. 1202. sz. 1203. sz. 1204. sz. 1205. sz. 1206. sz. 1207. sz. 1208. sz. 1209. sz. 1210. sz. 1211. sz. 1212. sz. 1213. sz. 1214. sz. 1215. sz. 1216. sz. 1217. sz. 1218. sz. 1219. sz. 1220. sz. 1221. sz. 1222. sz. 1223. sz. 1224. sz. 1225. sz. 1226. sz. 1227. sz. 1228. sz. 1229. sz. 1230. sz. 1231. sz. 1232. sz. 1233. sz. 1234. sz. 1235. sz. 1236. sz. 1237. sz. 1238. sz. 1239. sz. 1240. sz. 1241. sz. 1242. sz. 1243. sz. 1244. sz. 1245. sz. 1246. sz. 1247. sz. 1248. sz. 1249. sz. 1250. sz. 1251. sz. 1252. sz. 1253. sz. 1254. sz. 1255. sz. 1256. sz. 1257. sz. 1258. sz. 1259. sz. 1260. sz. 1261. sz. 1262. sz. 1263. sz. 1264. sz. 1265. sz. 1266. sz. 1267. sz. 1268. sz. 1269. sz. 1270. sz. 1271. sz. 1272. sz. 1273. sz. 1274. sz. 1275. sz. 1276. sz. 1277. sz. 1278. sz. 1279. sz. 1280. sz. 1281. sz. 1282. sz. 1283. sz. 1284. sz. 1285. sz. 1286. sz. 1287. sz. 1288. sz. 1289. sz. 1290. sz. 1291. sz. 1292. sz. 1293. sz. 1294. sz. 1295. sz. 1296. sz. 1297. sz. 1298. sz. 1299. sz. 1300. sz. 1301. sz. 1302. sz. 1303. sz. 1304. sz. 1305. sz. 1306. sz. 1307. sz. 1308. sz. 1309. sz. 1310. sz. 1311. sz. 1312. sz. 1313. sz. 1314. sz. 1315. sz. 1316. sz. 1317. sz. 1318. sz. 1319. sz. 1320. sz. 1321. sz. 1322. sz. 1323. sz. 1324. sz. 1325. sz. 1326. sz. 1327. sz. 1328. sz. 1329. sz. 1330. sz. 1331. sz. 1332. sz. 1333. sz. 1334. sz. 1335. sz. 1336. sz. 1337. sz. 1338. sz. 1339. sz. 1340. sz. 1341. sz. 1342. sz. 1343. sz. 1344. sz. 1345. sz. 1346. sz. 1347. sz. 1348. sz. 1349. sz. 1350. sz. 1351. sz. 1352. sz. 1353. sz. 1354. sz. 1355. sz. 1356. sz. 1357. sz. 1358. sz. 1359. sz. 1360. sz. 1361. sz. 1362. sz. 1363. sz. 1364. sz. 1365. sz. 1366. sz. 1367. sz. 1368. sz. 1369. sz. 1370. sz. 1371. sz. 1372. sz. 1373. sz. 1374. sz. 1375. sz. 1376. sz. 1377. sz. 1378. sz. 1379. sz. 1380. sz. 1381. sz. 1382. sz. 1383. sz. 1384. sz. 1385. sz. 1386. sz. 1387. sz. 1388. sz. 1389. sz. 1390. sz. 1391. sz. 1392. sz. 1393. sz. 1394. sz. 1395. sz. 1396. sz. 1397. sz. 1398. sz. 1399. sz. 1400. sz. 1401. sz. 1402. sz. 1403. sz. 1404. sz. 1405. sz. 1406. sz. 1407. sz. 1408. sz. 1409. sz. 1410. sz. 1411. sz. 1412. sz. 1413. sz. 1414. sz. 1415. sz. 1416. sz. 1417. sz. 1418. sz. 1419. sz. 1420. sz. 1421. sz. 1422. sz. 1423. sz. 1424. sz. 1425. sz. 1426. sz. 1427. sz. 1428. sz. 1429. sz. 1430. sz. 1431. sz. 1432. sz. 1433. sz. 1434. sz. 1435. sz. 1436. sz. 1437. sz. 1438. sz. 1439. sz. 1440. sz. 1441. sz. 1442. sz. 1443. sz. 1444. sz. 1445. sz. 1446. sz. 1447. sz. 1448. sz. 1449. sz. 1450. sz. 1451. sz. 1452. sz. 1453. sz. 1454. sz. 1455. sz. 1456. sz. 1457. sz. 1458. sz. 1459. sz. 1460. sz. 1461. sz. 1462. sz. 1463. sz. 1464. sz. 1465. sz. 1466. sz. 1467. sz. 1468. sz. 1469. sz. 1470. sz. 1471. sz. 1472. sz. 1473. sz. 1474. sz. 1475. sz. 1476. sz. 1477. sz. 1478. sz. 1479. sz. 1480. sz. 1481. sz. 1482. sz. 1483. sz. 1484. sz. 1485. sz. 1486. sz. 1487. sz. 1488. sz. 1489. sz. 1490. sz. 1491. sz. 1492. sz. 1493. sz. 1494. sz. 1495. sz. 1496. sz. 1497. sz. 1498. sz. 1499. sz. 1500. sz. 1501. sz. 1502. sz. 1503. sz. 1504. sz. 1505. sz. 1506. sz. 1507. sz. 1508. sz. 1509. sz. 1510. sz. 1511. sz. 1512. sz. 1513. sz. 1514. sz. 1515. sz. 1516. sz. 1517. sz. 1518. sz. 1519. sz. 1520. sz. 1521. sz. 1522. sz. 1523. sz. 1524. sz. 1525. sz. 1526. sz. 1527. sz. 1528. sz. 1529. sz. 1530. sz. 1531. sz. 1532. sz. 1533. sz. 1534. sz. 1535. sz. 1536. sz. 1537. sz. 1538. sz. 1539. sz. 1540. sz. 1541. sz. 1542. sz. 1543. sz. 1544. sz. 1545. sz. 1546. sz. 154